

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

H O T Ă R Ă R E nr. _____

din _____ 2023

**Cu privire la aprobarea Strategiei de dezvoltare a sectorului de tineret „Tineret 2030”
și a Programului de implementare pentru perioada 2023-2026
a Strategiei de dezvoltare a sectorului de tineret „Tineret 2030”**

În temeiul art. 9, alin.(2), lit. a) din Legea nr. 215/2016 cu privire la tineret (publicată 23-09-2016 în Monitorul Oficial Nr. 315-328 art. 688) și în scopul punerii în aplicare a prevederilor Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, precum și în scopul promovării eficiente a politicii statului în domeniul dezvoltării sectorului de tineret, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă:
 - 1) Strategia de dezvoltare a sectorului de tineret „Tineret 2030”, conform anexei nr. 1;
 - 2) Programul de implementare pentru perioada 2023-2026 a Strategiei de dezvoltare a sectorului de tineret „Tineret 2030”, conform anexei nr. 2.
2. Ministerul Educației și Cercetării va prezenta Guvernului:
 - 1) raportul de evaluare intermediară privind implementarea Strategiei și a Programului de implementare în semestrul I al anului 2027;
 - 2) raportul de evaluare finală privind implementarea Strategiei și a Programului de implementare în semestrul I al anului 2031.
3. Finanțarea acțiunilor prevăzute în prezenta hotărâre se va efectua din contul și în limita alocațiilor aprobate în aceste scopuri în bugetele autorităților publice implicate, precum și din alte surse, conform legislației în vigoare.
4. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Educației și Cercetării.

PRIM-MINISTRU

Natalia GAVRILIȚA

Contrasemnează:

**Ministrul educației și
cercetării**

Anatolie Topală

Ministrul finanțelor

Dumitru Budianschi

Anexa nr. 1
la Hotărârea Guvernului nr. _____
din „_____” _____ 2023

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

PROIECT

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE
A SECTORULUI DE TINERET**

TINERET 2030

Chișinău, 2023

Acronime și abrevieri

APL	Autorități Publice Locale
ANDPAT	Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret
ANOFM	Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
CoE	Consiliul Europei
Co-management	Proces de cooperare și decizie de la egal la egal între factori de decizie și tineri / organizații de tineret
CNTM	Consiliul Național al Tineretului din Moldova
CPD	Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare
CSI	Comunitatea Statelor Independente
GIZ	Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei
MEC	Ministerul Educației și Cercetării
NEET	Tineri aflați în afara sistemului de educație, formare și ocupație profesională
ODD	Obiective de Dezvoltare Durabilă
SND	Strategia Națională de Dezvoltare
SNDST2020	Strategia Națională de Dezvoltare a Sectorului de Tineret 2016-2020
ST	Sector de tineret
RNCLTM	Rețeaua Națională a Consiliilor Locale ale Tinerilor din Moldova
UE	Uniunea Europeană
UNFPA	Fondul Națiunilor Unite pentru Populație
UNICEF	Fondul Națiunilor Unite pentru Copii

I. INTRODUCERE

Strategia de dezvoltare a sectorului de tineret „*Tineret 2030*” este cel de-al patrulea document de politici publice în domeniu. Fundamentată în concluziile și recomandările din raportul de evaluare finală a *Strategiei naționale de dezvoltare a sectorului de tineret 2020*, strategia *Tineret 2030* abordează bunăstarea tinerilor prin prisma necesității dezvoltării unui ecosistem de instituții și actori responsabili care își coordonează activitățile și își bazează intervențiile pe necesitățile reale ale tinerilor. Chiar dacă subiectul principal al politicii statului îl constituie tinerii, strategia sectorului de tineret trasează intervenții orientate pe activitatea structurilor asociative și grupurilor de inițiativă ale tinerilor, lucrătorilor de tineret, instituțiilor publice și private, autorităților publice ca elemente de realizare a politicii urmărind obiectivele de dezvoltare și activizare a tinerilor.

Republica Moldova promovează o politică de tineret ancorată în politicile Consiliului Europei, asumate în Strategia Sectorului de Tineret 2030¹, și accentuează rolul tinerilor și organizațiilor de tineret în construcția democrației participative și a societății moderne. Urmând imperativul integrării europene, Republica Moldova se aliniază la tendințele de dezvoltare a lucrului de tineret asumate de Uniunea Europeană prin *Agenda europeană privind lucrul de tineret*², *Obiectivele de tineret ale UE*³ și *Strategia de tineret a UE 2019-2027*⁴ și abordează tinerii și structurile de tineret ca actori importanți în procesul de realizare a Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030” și atingere a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă.

Capacitatea unui stat modern de a se dezvolta social și economic are la bază un capital uman suficient de pregătit și activ pentru a contribui calitativ în toate sectoarele și domeniile publice sau private. Capitalul uman al Republicii Moldova a înregistrat, de la declararea independenței până în prezent, o tendință demografică negativă caracterizată de îmbătrânirea populației și un fenomen accentuat al migrației, în special în rândul populației tinere. Printre principalele cauze ale migrației sunt invocate lipsa oportunităților de încadrare în câmpul muncii și salarizarea neatractivă, calitatea scăzută a sistemului de educație, oportunități reduse și servicii necalitative, infrastructură slab dezvoltată, în special în mediul rural. Cei mai predispuși migrării sunt tinerii, care aleg să-și facă studiile în afara Republicii Moldova sau, nefiind satisfăcuți de gradul de salarizare și oferta ocupațională, aleg un loc de muncă mai bine plătit în țările UE sau CSI.

Unul din rolurile primordiale ale statului este de a pregăti, prin intermediul sistemului educațional, cetățeni activi și competenți pentru a se integra economic și social. Oferta educațională, în acest sens, este necesar să corespundă atât necesităților de dezvoltare în era digitală, cât și suficient de racordată la necesitățile pieței muncii. Construcția sistemului educațional național formal este de principiu rigidă, care necesită un efort considerabil uman și financiar pentru a fi modelat în timp util, pentru a răspunde factorilor externi în continuă schimbare. Astfel, se reliefează necesitatea de extindere și dezvoltare a sistemului educațional informal și non-formal ca element complementar, pentru a contribui la creșterea ratei de succes de integrare pe piața muncii și în viața socială.

Conform Forumului Economic Global, în anul 2022, printre cele mai apreciate și solicitate competențe pe care este necesar să le dețină un cetățean de succes sunt gândirea analitică și inovarea; creativitatea, originalitatea și inițiativa; liderismul și influența socială; inteligența

¹ <https://www.coe.int/en/web/youth/youth-strategy-2030>

² <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13185-2020-INIT/en/pdf>

³ https://youth.europa.eu/strategy/european-youth-goals_en

⁴ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:42018Y1218\(01\)&qid=1578414694481&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:42018Y1218(01)&qid=1578414694481&from=EN)

emoțională ș.a. În măsura în care sistemul educațional formal nu poate acoperi în totalitate dezvoltarea calitativă a competențelor solicitate în era digitală, fiind insuficient de flexibil, statul investește în construcția unui sistem de educație non-formală și informală. Acesta, construit în jurul conceptului *învățare prin practică*, utilizează metode și instrumente de lucru cu tinerii în cadrul activităților și programelor de educație non-formală, ce țin să dezvolte un set de abilități și competențe necesare tinerilor, pentru a deveni cetățeni activi și apți.

În acest sens, politica de tineret se concentrează pe crearea unei oferte de dezvoltare complementară a politicii educaționale formale, punând accent pe competențele și valorile de participare, inovare și soluționare a problemelor centrate pe tineri și necesitățile lor.

Acționând în echilibru cu alte politici naționale care sunt orientate pe bunăstarea tinerilor, politica de tineret proiectează intervenții pe segmente precum participare civică și decizională, lucru și programe de tineret, implicare comunitară, voluntariat și inovație socială.

Criza de sănătate publică generată de pandemia Covid-19 și criza generată de războiul din regiune au demonstrat că instrumentele utilizate de stat pentru a interveni direct la beneficiar rămân a fi prea puțin flexibile și tind să se concentreze pe măsurile de atenuare a impactului. Pe de o parte, chiar dacă tinerii și organizațiile de tineret au jucat un rol crucial în diminuarea impactului negativ al acestor crize și susținerea celor afectați de acestea, tinerii, la rândul lor, continuă a fi un grup puternic afectat de crize, pe de altă parte solidaritatea și activismul tinerilor contribuie semnificativ la creșterea rezultatelor înregistrate în gestionarea acestor crize anume prin utilizarea potențialului de a se implica și a genera soluții inovative. Crearea unui mediu propice în care tinerii și organizațiile de tineret se pot implica în situațiile care necesită o mobilizare rapidă constituie un rezultat scontat al Strategiei Tineret 2030.

Indiferent de situația economică, politică și socială, politicile naționale promovează o abordare incluzivă, egală și de abilitare a tuturor grupurilor și categoriilor de tineri din societate, însoțite de garanții exprese împotriva excluderii și discriminării, precum și stabilirea unor mecanisme clare și accesibile de recurs și responsabilizare.

Strategia Tineret 2030 menține liniile directorii din cadrul ultimului ciclu de politici și se bazează pe experiențele pozitive din realizarea acestuia, asigură continuitate și perfecționează anumite dimensiuni și arii de intervenție, creează abordări noi și inovează, în contextul noilor provocări și circumstanțe naționale și internaționale.

Strategia Tineret 2030 rezidă din necesitatea:

- de a dezvolta un sistem de asigurare a tinerilor cu oportunități de educație non-formală de calitate, participare civică și decizională, implicare în dezvoltarea comunitară, concentrat pe dezvoltarea competențelor de viață necesare pentru integrarea socio-economică, dezvoltare armonioasă și stare de bine a tinerilor, complementar la sistemul educațional formal, precum și corelarea acestora;
- de a impulsiona și susține dezvoltarea sectorului asociativ de tineret și recunoașterea acestuia ca actor esențial în dezvoltarea socială și economică a statului;
- de a crea o abordare transversală a politicilor de tineret, consolidată la nivel național, care este trasată la nivel central și preluată, multiplicată și racordată la nivel local;
- de a crea mecanisme flexibile de răspuns la potențiale șocuri sociale, pandemice, economice etc. care afectează bunăstarea tinerilor și a sectorului de tineret;

- de a consolida, recunoaște și promova lucrul de tineret ca instrument-cheie în dezvoltarea și realizarea proiectelor și programelor dedicate tinerilor;

Strategia *Tineret 2030* a fost concepută pentru a fi suficient de relevantă, încât orientările sale de politică și priorități să nu devină rapid depășite, astfel oferind premisele necesare de încadrare socio-juridică ce vor fi incluse în următorul Program de implementare etapizat în două perioade a câte 4 ani.

Fundamentată în necesitatea promovării unei abordări strategice în realizarea politicii de tineret asumată în cadrul Acordului de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană, în diversitatea și amplitudinea intervențiilor proiectate, strategia contribuie la atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă, după cum urmează:

- Până în 2030 va crește substanțial numărul de tineri și adulți ce dețin competențe relevante pentru angajare (ODD 4.4)
- Toți elevii/studentii vor obține cunoștințe și competențe necesare pentru promovarea dezvoltării durabile și a stilurilor de viață durabile, protecției mediului, modului sănătos de viață, drepturilor omului, egalității de gen, culturii păcii și nonviolenței, cetățeniei globale și aprecierii diversității culturale, precum și a contribuției culturii la dezvoltarea durabilă (ODD 4.7);
- Creșterea ratei de participare a tinerilor și adulților în procesul de educație formală și non-formală pe parcursul vieții, pe sexe (ODD 4.3.1).
- Asigurarea și promovarea participării depline și eficiente a fetelor și femeilor și egalității de șanse la posturi de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică (ODD 5.5).
- Creșterea ponderii populației care consideră că procesul de luare a deciziilor este incluziv și participativ, etc. (ODD 16.7.2.1)
- Încurajarea și promovarea parteneriatelor dintre tineri și autoritățile publice întru a dezvolta platforme viabile de participare a tinerilor la procesele decizionale, în baza experienței și strategiilor de resurse ale parteneriatelor (ODD 17).

Concordanța cu Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030

Prezentul document de politici operaționalizează obiectivele strategice de convergență asumate prin Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030” după cum urmează:

- Instituționalizarea și asigurarea funcționalității comisiilor de co-management pentru politici de tineret, cu scopul coordonării intervențiilor sectoriale pentru tineri și organizații de tineret, precum și asigurarea, susținerea activității acestora prin programe de co-finanțare și suport;
- Promovarea unei abordări strategice și sistemice în dezvoltarea sectorului de tineret și a programelor dedicate tinerilor. Dezvoltarea infrastructurii, structurilor și oportunităților pentru implicarea și participarea civică a tinerilor la toate nivelurile;
- Susținerea sistematică a inițiativelor de inovație socială ale tinerilor și organizațiilor de tineret prin mecanisme de finanțare nerambursabilă și suport material;
- Extinderea programelor dedicate tinerilor pentru a acoperi grupurile social-vulnerabile și zonele greu accesibile;
- Promovarea participării civice a tinerilor și consolidarea democrației participative în rândul tinerilor prin programe dedicate și focusate;
- Instituționalizarea și recunoașterea lucrului de tineret ca instrument de realizare a activităților cu tinerii și extinderea comunității de practicieni în domeniu;

- Dezvoltarea mecanismelor de suport pentru integrarea activităților de educație non-formală dedicate tinerilor în instituțiile de învățământ superior.
- Crearea oportunităților pentru petrecerea timpului liber în activități extrașcolare și de socializare civilizată, pentru a reduce incidența fenomenului delincvenței juvenile.

Concordanța cu Programul de Guvernare ”Moldova vremurilor bune”

Strategia Tineret 2030 trasează viziunea strategică asupra modului de realizare a obiectivelor setate în Programul de Guvernare „Moldova vremurilor bune” într-o formă sustenabilă și sistemică, or instrumentele de suport care se propun a fi create contribuie la realizarea programelor de tineret, de susținere a tinerilor și nu trebuie să reprezinte o intervenție singulară.

Programul de Guvernare recunoaște importanța dezvoltării tinerilor și a structurilor de tineret și propune atât creșterea cantitativă a resurselor financiare alocate pentru susținerea inițiativelor tinerilor și sectorului de tineret, cât și pentru susținerea și consolidarea instituțională a actorilor-cheie cu atribuții în dezvoltarea și realizarea politicilor și programelor de tineret. Viziunea strategică a Programului de Guvernare este construită în jurul participării civice și decizionale a tinerilor prin împuternicirea și consolidarea competențelor acestora. De asemenea, Programul de guvernare pune accent pe crearea unei gândiri antreprenoriale în rândul tinerilor, care va contribui la integrarea financiară, dar și pe latura de inovație. Strategia Tineret 2030 abordează liniile directorii trasate de Programul de Guvernare prin intervențiile la nivel de creare a ecosistemului și creștere a calității programelor realizate și finanțărilor alocate.

Concordanța cu Planul de acțiune pentru tineret în acțiunea externă a Uniunii Europene 2027⁵

Promovarea participării semnificative a tinerilor și a împuternicirii în acțiunea externă a UE pentru dezvoltare durabilă, egalitate și pace se conturează în următoarele viziuni strategice abordate:

- promovarea parteneriatelor pentru implicare, împuternicire și conexiune;
- promovarea participării semnificative a tinerilor în elaborarea politicilor, dar și în agenda de pace și securitate;
- crearea platformelor de dialog sistematice cu organizațiile de tineret;
- sporirea capacității instituționale și expertizei cu privire la modul de lucru cu și pentru tineri, dar și la protecția copilului prin formare, orientări și schimb de bune practici;
- asigurarea că nimeni nu este lăsat în urmă prin abordarea inegalităților și barierelor structurale, integrarea egalității de gen și aplicarea unei abordări inter secționale.

Strategia Tineret 2030 abordează crossectorial probleme conexe și cu alte documente de politici publice aflate în curs de implementare sau în proces de elaborare, cum ar fi: proiectul *Strategiei de dezvoltare „Educația 2030”* și proiectul *Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare „Educația 2030”*, prin extinderea numărului de organizații studențești active și dezvoltarea programelor de granturi pentru acestea; proiectul *Programului național pentru promovarea antreprenoriatului și creșterea competitivității în anii 2022-2026* prin consolidarea gândirii antreprenoriale în rândul tinerilor, canalizând abilitatea tinerilor de a inova în domeniul de dezvoltare a economiei naționale.

Strategia *Tineret 2030* abordează în viziune, acțiune și impact următorii actori:

- Tinerii și organizațiile de tineret;
- Structurile neformale de participare a tinerilor și grupurile de inițiativă;

⁵

https://international-partnerships.ec.europa.eu/document/fe1bcd30-58da-4a37-ab2a-61848789da60_en?fbclid=IwAR0zLcbH9OpIc8yNjuoy4RHWWq9SVs8Csl4NED97IAdfV5AN43AaYC4sCCA

- Centrele de tineret și alte instituții ce realizează programe de tineret;
- Instituțiile de învățământ superior și structurile de tineret din acestea;
- Autoritățile publice centrale, locale și autonome;
- Lucrătorii de tineret și organizatorii comunitari;
- Voluntarii și organizațiile ce activează în domeniul voluntariat;
- Organizațiile din alte sectoare ce lucrează cu și pentru tineri.

Strategia *Tineret 2030* interacționează în termeni de aliniere și complementaritate cu un șir de documente sectoriale de politici în vigoare. Astfel, abordează complementar Strategia Educație 2030 pe dimensiuni de constituire și consolidare a sistemului de certificare a competențelor dobândite într-un proces non-formal de învățare, inclusiv prin intermediul activităților extrașcolare și extracurriculare.

Prin abordarea complexă centrată pe dezvoltarea sistemului și a resurselor umane din sector pentru a contribui la calitatea programelor centrate pe tineri, Strategia Tineret 2030 contribuie la realizarea obiectivelor setate în Programul Național pentru Ocuparea Forței de Muncă 2022-2026.

Strategia *Tineret 2030* a fost elaborată de către Ministerul Educației și Cercetării în parteneriat cu Consiliul Național al Tineretului din Moldova și Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare, cu suportul Fondului ONU pentru Populație (UNFPA), UNICEF Moldova și Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei, cu consultarea prealabilă a tuturor părților interesate.

Strategia *Tineret 2030* trasează viziunea statului în domeniu și proiectează rezultatele și țintele care urmează a fi atinse către anul 2030. Programul de implementare a Strategiei reprezintă un document de planificare strategică pe termen mediu (4 ani). Mai mult decât atât, programul de implementare a Strategiei Tineret 2030 este în strânsă legătură și cu Programul Guvernului „Moldova vremurilor bune”⁶ care vine să consolideze și să susțină dezvoltarea sectorului de tineret, precum și a inițiativelor tinerilor.

Luată împreună, toate politicile naționale și cele existente la nivel internațional vin să completeze și să unifice eforturile în dezvoltarea sectorului de tineret și asigură o viziune comună pentru documentele strategice de dezvoltare a sectorului de tineret din Moldova.

II. ANALIZA SITUAȚIEI

Context demografic

Capitalul uman reprezintă pentru Republica Moldova resursa de bază a dezvoltării pe termen lung. Capacitatea de a transforma tinerii în actori imperativi la dezvoltarea socio-economică a statului depinde în mare măsură de calitatea sistemului educațional național, dar și de existența infrastructurii ce va asigura participarea semnificativă a tinerilor, transformându-i astfel în actori activi ai dezvoltării comunitare.

Noțiunea de tânăr, conform cadrului legal național, o constituie persoanele cu vârsta cuprinsă între 14 și 35 de ani. Numărul populației cu reședința obișnuită la 1 ianuarie 2022 a constituit 2603,8 mii persoane², din care 670,9 mii sau 25,8% sunt tineri cu vârsta 14-34 ani, din care 49,3% femei și 50,7% bărbați.

⁶

https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/programul_de_activitate_al_guvernului_moldova_vremurilor_bune.pdf

Dacă în anul 2019 tinerii în vârstă de la 14 până la 35 de ani au constituit 743,2 mii sau 27,7% din totalul populației, către anul 2035 se prognozează o diminuare a contingentului tinerilor până la 575,5 mii persoane și 21,7% din totalul populației. Aceste schimbări pot provoca creșterea vulnerabilității tinerilor prin reprezentanța scăzută în organele de conducere la nivel central și local, ignorarea intereselor și necesităților acestora.

În perioada 2018-2022, populația cu vârsta de 14-19 ani a scăzut cu 5,2 mii persoane (sau cu 3,0%), iar ponderea acestei categorii în numărul total al tinerilor cu vârsta 14-34 ani s-a majorat de la 22,1% la până la 25,0%. Numărul persoanelor în vârstă de 20-24 ani a scăzut cu 45,5 mii de persoane (sau cu 26%), ponderea acestora fiind în descreștere în perioada analizată cu 3 p.p., iar a celor în vârstă de 25-29 de ani cu 43,3 mii (respectiv cu 20,5% și cu 1,9 p.p.). Numărul tinerilor cu vârsta de 30-34 de ani s-a diminuat cu 20,0 mii (sau cu 8,9%), ponderea acestora fiind în creștere în perioada analizată cu 2,0 p.p.

Conform rezultatelor Anchetei Forței de Muncă, în raport cu statutul activității curente peste o treime din tinerii cu vârsta de 15-34 ani au fost ocupați (37,3% sau circa 244 mii de persoane), adică aveau un loc de muncă, circa 2,0% (11 mii) erau șomeri și restul, 61,0% (peste 398 de mii), erau inactivi din punct de vedere economic (persoane în afara forței de muncă). În rândul celor din urmă, peste 42,0% erau încadrați în sistemul național de învățământ.

Conform datelor BNS, în anul 2021, fiecare al șaselea tânăr în vârstă de 15-24 ani (17,2%), peste un sfert din tinerii de 15-29 ani (26,4%) și aproape fiecare a treia persoană în vârstă de 15-34 ani (30,4%) nu au fost cuprinși nici în procesul de educație (formal sau non-formal), nici în ocupare (NEET). Fenomenul tinerilor NEET în Republica Moldova este unul destul de accentuat. În creștere cu 3% față de anul 2020, rata tinerilor NEET în Republica Moldova este una dintre cele mai ridicate din Europa. Tinerii NEET sunt cei mai vulnerabili în câmpul muncii, de aceea statul trebuie să vină cu mai multe măsuri proactive adresate acestui grup de beneficiari, în scop de activizare și incluziune socială prin intermediul educației non-formale ce le oferă strategia.

Majoritatea familiilor formate doar din membri tineri sunt amplasate în mediul urban, fiind atestat un fenomen de migrație al tinerilor din mediul rural generat de lipsa oportunităților de educație, profesionalizare și angajare, precum și nivelul scăzut de trai.

Astfel, în cazul ezitării și lipsei de investiții pentru consolidarea sectorului de tineret din Republica Moldova, în special din mediul rural, declinul demografic se va resimți și mai mult în anii ce vin, așa cum fluxul de migrație a tinerilor va continua în ritm accelerat în lipsa oportunităților suficiente de dezvoltare la ei acasă. Efectele negative ale migrației deja se resimt destul de mult în economia țării, în sistemul de protecție socială și educație.

Capacitățile sectorului de tineret

Centrele de tineret reprezintă unele dintre principalele instituții de prestare a programelor orientate pe dezvoltarea multilaterală a tinerilor. Programul de dezvoltare a Centrelor de tineret, realizat în perioada 2017-2022 de autoritatea centrală cu competențe în domeniu, a impulsionat crearea a 22 de centre raionale și 22 de filiale locale ale acestora. Ca parte a Programului, a fost acordat suport continuu pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale, profesionalizarea lucrătorilor de tineret și susținerea financiară printr-un mecanism de paritate a inițiativelor tinerilor prin intermediul granturilor nerambursabile. Modelul de organizare și funcționare a instituțiilor este setat de Guvern, preluat și implementat de autoritățile publice locale.

La momentul actual, Centrele de tineret prestează un număr restrâns de programe (servicii) pentru tineri. Dezvoltarea și extinderea programelor (serviciilor) pentru tineri prestate prin intermediul centrelor a fost direct dependentă de constituirea unei instituții responsabile de certificarea și profesionalizarea lucrătorilor de tineret. În lipsa unei instituții funcționale, poziția și salarizarea lucrătorilor de tineret a devenit una puțin atractivă pentru a asigura o stabilitate de cadre, ceea ce determină și calitatea programelor și serviciilor prestate. În esență, proiectarea rezultatelor scontate pe componenta asigurării cu programe calitative de tineret nu a fost concentrată pe construcția unui sistem sustenabil administrativ și financiar de instituții, concentrând eforturile pe instrumentele de suport pentru stimularea autorităților publice locale de a înființa centre. Acțiunile planificate în ciclul strategic precedent nu au condus la atingerea obiectivului setat pentru anul 2020 de acoperire în proporție de 90% din tineri cu programe (servicii) calitative de tineret.

Organizațiile de și pentru tineret, ca structuri distincte de asigurare a dezvoltării tinerilor, se confruntă cu provocări în ceea ce privește dezvoltarea lor instituțională. Potrivit unui studiu privind dezvoltarea sectorului de tineret⁷, organizațiile se poziționează la un nivel mediu în ceea ce privește capacitățile de planificare strategică, management și guvernare, advocacy. Conform raportului, 22% din organizațiile evaluate au un sistem de Evaluare și Monitorizare care să conțină indicatori bine definiți și sisteme de colectare și analiză a datelor, fiind dublu mai mare față de anul 2013 (10%). Totodată, doar 36% dintre organizații au legături sau parteneriate cu factorii de decizie de nivel local/ național sau cu structurile guvernamentale. Nivelul dezvoltării organizaționale a fost evaluat pe o scală de la 0 la 4, fiecare coeficient fiind media unui set de indicatori relevanți domeniului de analiză.

	PLANIFICARE STRATEGICĂ	BUNA GUVERNARE	ADVOCACY
COEFICIENT 2013	■ 1.82	■ 1.59	■ 1.69
COEFICIENT 2018	■ 2.40	■ 3.00	■ 2.60

FI. Evoluția dezvoltării instituționale a organizațiilor din sectorul asociativ

Sursa: CNTM

Totodată, capacitatea financiară și organizațională a structurilor de tineret continuă a fi limitată. În ultimii ani, fortificarea capacităților structurilor de și pentru tineret s-a realizat prin programe de capacitate și dezvoltare instituțională, însă a lipsit abordarea sistemică, acestea fiind realizate preponderent prin programul de granturi. În pofida eforturilor depuse, capacitățile financiare ale organizațiilor sunt încă limitate. Conform studiului privind dezvoltarea sectorului asociativ de tineret, coeficientul pentru viabilitatea financiară a organizațiilor a crescut de la 1.35 în 2013 la 2.4 în 2018 (măsurată pe o scală de la 0 la 4), ceea ce indică un nivel mediu de capacitate financiară. Același studiu relevă că actualmente doar 22,7% dintre organizații au procesul de bugetare integrat în planificarea strategică și operațională anuală. Capacitatea financiară limitată a structurilor de tineret impune furnizarea de servicii / activități de și pentru tineret pe proiecte mici și durabilitate și impact scăzut pentru tineri și comunitate.

Calitatea și eficiența lucrului de tineret depinde de capacitatea resurselor umane din sectorul de tineret, care se dovedește a fi redusă. Insuficiența de cadre, nivelul redus de competențe în

⁷ Dezvoltarea sectorului asociativ de tineret, CNTM și IDIS "Viitorul", 2019

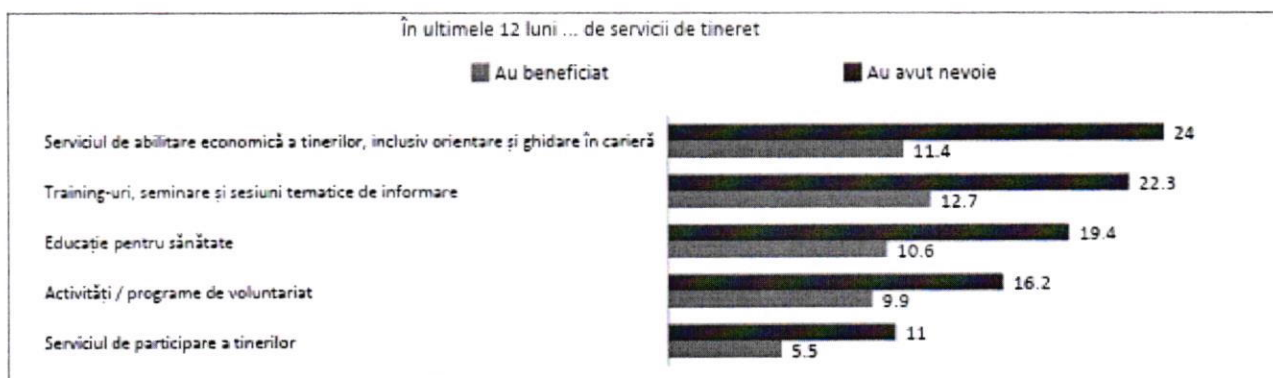
lucrul de tineret, precum și fluctuația sporită a resurselor umane în domeniul ST (din motivul salariilor neatractive, nesiguranței și neclarității privind durabilitatea ocupației de lucrător/specialist în lucrul de tineret ș.a.) subminează eficiența lucrului de tineret. O altă problemă ține de faptul că o bună parte din specialiștii și lucrătorii de tineret vin din diferite domenii, neavând o pregătire specială și calificările necesare. Acțiunile orientate spre creșterea competențelor capitalului uman din ST s-au intensificat în ultimii ani, dar contextul socio-economic și politic al țării a diminuat din sustenabilitatea eforturilor⁸.

Lacunele legate de capacitatea capitalului uman implicat în lucrul de tineret se mențin în timp.

Analiza comprehensivă a sectorului de tineret și evaluările anterioare vorbesc despre persistența lacunelor sistemice legate de insuficiența specialiștilor în sectorul de tineret și nivelul redus de profesionalism adaptat la nevoile specifice generației tinere; lipsa unui cadru reglementat de dezvoltare a capacității manageriale în creșterea competenței și performanței angajaților în sector (standarde minime de calitate etc.); lipsa unui cadru de evaluare a performanței angajaților din structurile orientate pe activitatea și serviciile pentru tineri; capacitate profesională redusă de a presta servicii și activități echitabile etc.

Constrângerile legate de capacitățile instituționale și resursele umane determină nivelul redus de acces al tinerilor la servicii.

Potrivit unui studiu⁹ privind percepțiile și situația tinerilor din Moldova, realizat de către OECD în 2016, doar 25,3% dintre aceștia cunoșteau despre existența centrelor de tineret, dintre care doar 16,3% au beneficiat de servicii. Circa 70% dintre tinerii care nu au beneficiat anterior de serviciile unui Centru de tineret motivează prin faptul că nu au asemenea necesitate. Aceasta presupune că: fie serviciile și modalitatea de prestare a lor nu corespunde nevoilor reale ale tinerilor, fie nivelul de informare și conștientizare cu privire la conținutul acestora este redus. Studiul privind impactul pandemiei COVID-19 asupra participării tinerilor¹⁰, realizat de către Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare, atestă că doar 20% dintre tineri manifestă interes față de servicii și simt nevoia de a fi implicați în activități de dezvoltare personală și profesională. Dintre aceștia, doar jumătate au reușit să acceseze serviciile respective.

F2. Ponderea tinerilor care au avut nevoie și care au beneficiat de servicii, %

Sursa: Sondaj de opinie CPD, UNFPA, 2020

Fetele/ femeile tinere se implică mai activ în activități de tineret și sunt, într-o proporție mai mare, beneficiare ale serviciilor de tineret. Nivelul de accesare a serviciilor prestate pentru tineri este direct corelat cu vizibilitatea structurilor care le prestează. Femeile tinere erau mai informate

⁸ Analiza comprehensivă a sectorului de tineret, 2019

⁹ https://www.oecd.org/countries/moldova/Report_Young_Moldova_Problems_Values_and_Aspirations.pdf, OECD, 2016

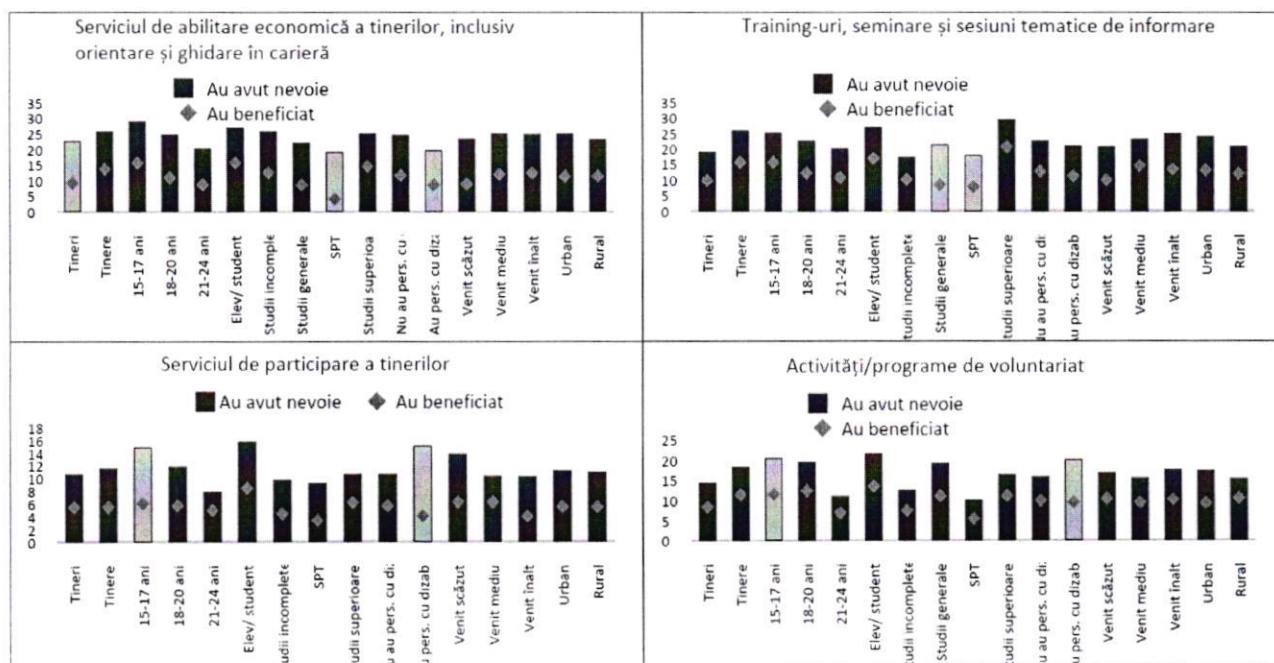
¹⁰ COVID 19 și Tinerii: Cum a influențat pandemia participarea tinerilor, http://progen.md/files/9352_covid_19_impactul_participarea.pdf

decât bărbații tineri, iar conștientizarea era mai mare în rândul tinerilor din mediul urban decât al tinerilor din mediul rural.

Serviciile orientate către tineri au o reprezentativitate scăzută în localitățile rurale. Structurile de tineret se regăsesc, în mare parte, în mediul urban. Respectiv, activitatea de/și pentru tineret se limitează la un anumit grup de tineri, care se caracterizează printr-un grad relativ mai înalt de activism, preponderent din mediul urban, cu acces mai larg la diverse surse de informare. Totodată, specialiștii și lucrătorii de tineret, reprezentanții structurilor de tineret se orientează, în mare parte, spre tinerii încadrați în studii, din grupul de vârstă mai mică (14-19 ani) din considerentul că tinerii de vârste mai mari sunt mai greu de implicat, din diverse motive: mobilitatea în scop de studii (universitate), încadrarea în câmpul muncii, crearea familiei, responsabilitățile de îngrijire etc.

Accesul la servicii și programe este și mai mic în rândul tinerilor din grupurile defavorizate. Tinerii cu oportunități reduse (cum ar fi tineri cu dizabilități, minorități etnice, tineri NEET, tineri din familii sărace, cu reușită școlară scăzută etc.) sunt mai puțin încadrați în programe și servicii de dezvoltare. Practicile selective (focusarea pe cei mai activi, mai motivați), lipsa mecanismelor de susținere și încurajare a participării categoriilor vulnerabile de tineri, infrastructura accesibilă slab dezvoltată, insuficiența specialiștilor pregătiți pentru lucrul cu categoriile vulnerabile de tineri, informarea scăzută a tinerilor privind activitățile și serviciile relevante pentru ei fac dificil lucrul cu aceste categorii.

Tinerii cu dizabilități au acces mai redus la serviciile și activitățile de și pentru tineret. Această situație este determinată de nivelul redus de capacități instituționale și abilități profesionale ale specialiștilor de tineret de a lucra cu grupuri vulnerabile, pe de o parte, dar și de infrastructura slab dezvoltată și neadaptată la necesitățile tinerilor cu dizabilități, pe de altă parte.

F3. Accesul la servicii, pe categorii socio-demografice, %
Sursa: Sondaj de opinie CPD, UNFPA, 2020

Participarea tinerilor

Participarea se referă la dreptul și oportunitatea tinerilor de a se implica în activități civice și de luare a deciziilor în scopul promovării intereselor și necesităților acestora, prin a influența pozitiv deciziile luate la nivel local și național, fără a se confrunța cu vreo formă de excluziune. Potrivit *Legii nr. 215 din 29.07.2016 cu privire la tineret*, participarea prevede implicarea activă a tinerilor în procesul de luare a deciziilor, consultări publice, realizarea de activități care se produc în societate și care îi vizează în mod direct sau indirect. Condițiile de dezvoltare a participării active reprezintă un echilibru între competențele tinerilor de a se implica și oportunitățile de aplicare în practică a acestor competențe.

În perioada implementării SNDST 2020 au fost elaborate și promulgate mai multe acte legislative și normative în scopul creării condițiilor necesare pentru facilitarea participării și a implicării mai active a tinerilor la nivel social și decizional. Printre acestea se numără: *Legea nr. 215/2016 cu privire la tineret*, *Regulamentul-cadru privind organizarea și funcționarea consiliilor locale ale tinerilor*, *Hotărârea Guvernului nr. 598/2020 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret etc.* La fel, au fost puse bazele activității unor structuri de tineret ce activează la nivel raional și local, au fost susținute inițiative ale tinerilor prin programul de granturi, au fost desfășurate o serie de activități de instruire și informare a principalilor actori relevanți sectorului de tineret ș.a. Mai mult decât atât, au fost dezvoltate conceptele programelor de participare a tinerilor cum ar fi: proiectul *Regulamentului pentru funcționarea comisiilor consultative de tineret pe principiile de co-management*; proiectul programului "Tânăr delegat la ONU". Cu toate că intervențiile strategice propuse au contribuit la înregistrarea unor progrese, totuși lipsa unui cadru omogen de monitorizare și a unor indicatori macro, specifici participării tinerilor din Moldova, a generat dificultăți în estimarea impactului intervențiilor strategice asupra problematicii majore cu referire la participarea tinerilor.

Constatările rapoartelor internaționale și naționale, ce vin să evalueze prezența tinerilor în activitățile civice și de luare a deciziilor, arată un nivel scăzut de participare. *Indexul de Tineret din Moldova pentru 2020*¹¹, instrument ce măsoară disparitățile dintre tineri și populația adultă în diferite domenii social-economice (participarea în procesul decizional, vulnerabilitatea economică, activitatea economică, situațiile de risc și sănătatea) sugerează că nivelul de participare al tinerilor în procesele politice și decizionale la nivel local este cu mult mai mic decât al adulților, acesta înregistrând o valoare de 0,69 puncte (pe o scală de la 0 la 1, unde 0 presupune că între grupurile de comparație nu există decalaje, iar 1 – că decalajul ia valoarea sa maximă)¹².

Ca structură de stimulare a participării tinerilor, în perioada anilor 2016 – 2022, cu suportul MEC, a fost creată, lansată și dezvoltată Rețeaua Națională a Consiliilor Locale ale Tinerilor (RNCLTM), care a fost concepută pentru a institui și consolida capacitățile de organizare și funcționare ale consiliilor raionale/municipale ale tinerilor la nivel local și regional. Consiliile locale ale tinerilor constituie platforme de participare a tinerilor în procesele decizionale pe lângă autoritățile publice locale în toate domeniile cu impact asupra bunăstării acestora. Conceptul de participare a tinerilor are la bază susținerea dezvoltării politicilor publice locale pornind de la necesitățile reale ale tinerilor și cu implicarea acestora în dezvoltarea soluțiilor inovative. RNCLTM are o acoperire de 65,7% la nivel de APL II (23 de raioane și municipii) și o reprezentativitate la nivel de APL I mai modestă (14,9%, 134 consilii locale/ comunitare). Cu toate acestea, o bună parte

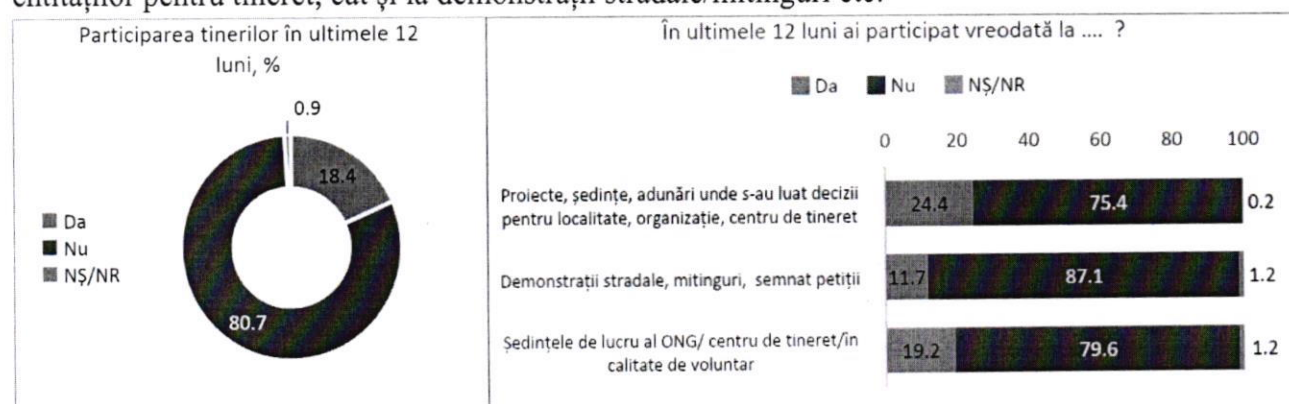
¹¹ <https://moldova.unfpa.org/en/node/51648>. <https://www.youtube.com/watch?v=HHcqRufwz7U>

¹² La baza calculării valorii pentru acest domeniu au stat doi indicatori: (i) ponderea tinerilor/adulților în totalul consilierilor locali și (ii) ponderea tinerilor/adulților care au participat la vot (alegeri locale).

a acestor structuri la nivel local se limitează la organizarea a 2 evenimente pe an, și anume Forum și Post-forum. Cel mai des beneficiarii consiliilor sunt tinerii cu vârsta de până la 22 de ani la nivel de oraș și până la 18-19 ani la nivel local, consiliile locale fiind mai puțin atractive pentru categoriile de vârstă mai mari. Pentru multe localități consiliile locale de tineret reprezintă unica structură de tineret în cadrul căreia se poate implica un tânăr.

Deși se atestă o dinamică constantă în creșterea și dezvoltarea rețelei consiliilor locale ale tinerilor, acestea rămân a fi puternic dependente de Programul de asistență al MEC pentru consolidarea și dezvoltarea consiliilor raionale/municipale ale tinerilor și de resursele alocate în cadrul acestuia, astfel neavând o independență financiară și instituțională, fiind dependenți de asistența financiară și metodologică oferită continuu de către MEC și fiind limitați sau chiar lipsiți de suport și resurse la nivel local. Necesitatea asigurării durabilității și a sustenabilității financiare a acestora, inclusiv din bugetele locale, rămâne a fi principala prioritate atât pentru RNCLTM, cât și pentru MEC. Totodată, RNCLTM de la fondarea acesteia nu a reușit să-și valorifice potențialul de reprezentare a tinerilor, rămânând a fi o structură care nu se manifestă activ în activități de reprezentare și advocacy pentru tineri.

În pofida eforturilor de stimulare a participării tinerilor, mai puțin de 20% dintre tinerii din Moldova participă la activități de influențare a procesului decizional¹³. Ne referim atât la participarea la adunări unde s-au luat decizii, inclusiv pentru comunitate, ședințe de lucru a entităților pentru tineret, cât și la demonstrații stradale/mitinguri etc.

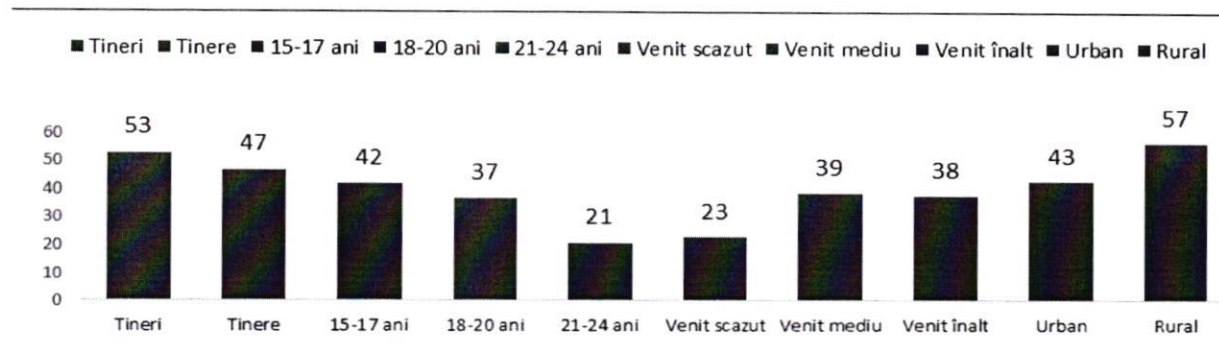

F4. Nivelul de participare a tinerilor, %
Sursa: Sondaj de opinie CPD, UNFPA, 2020

Doar a zecea parte dintre tinerii din Moldova se caracterizează printr-un nivel înalt de participare în procesul decizional și viața socială a comunității. Potrivit studiului privind impactul pandemiei asupra participării tinerilor, realizat de Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare, doar 10% dintre tineri dau dovadă de un nivel înalt de participare civică și în procesul decizional, cea mai semnificativă prevalență o dețin tinerii cu participare scăzută - 50%, urmată de ponderea tinerilor cu participare medie - 40%. Nivelul scăzut de participare a tinerilor este determinat de: (i) încrederea scăzută în autorități și în faptul cât de receptive sunt acestea față de părerea și necesitățile lor; (ii) necorespunderea serviciilor oferite tinerilor cu necesitățile acestora; (iii) complexitatea activităților orientate spre dezvoltarea lor profesională și personală, ceea ce solicită mai mult timp pentru implicare; (iv) prioritizarea altor responsabilități decât cele de participare (griji de familie, de încadrare în câmpul muncii, cariera profesională) etc.

¹³ COVID 19 și Tinerii: Cum a influențat pandemia participarea tinerilor, http://progen.md/files/9352_covid_19_impactul_participarea.pdf

Tinerii de 15-17 ani sunt mai predispuși de a se implica activ în viața socială și în procesul decizional. În cadrul clusterului cu un nivel înalt de participare, ponderea tinerilor de 15-17 ani depășește cu mult ponderea celor de 21-24 ani. Fiind încadrați încă în procesul educativ (fie școală, fie colegiu sau școală profesională etc.), tabloul creat vine să confirme că instituțiile educaționale reprezintă un mediu favorabil adolescenților de 15-17 ani pentru a se manifesta și a participa la diverse activități ce au drept scop sporirea implicării lor.

F5. Profilul tinerilor predispuși spre participare activă, %

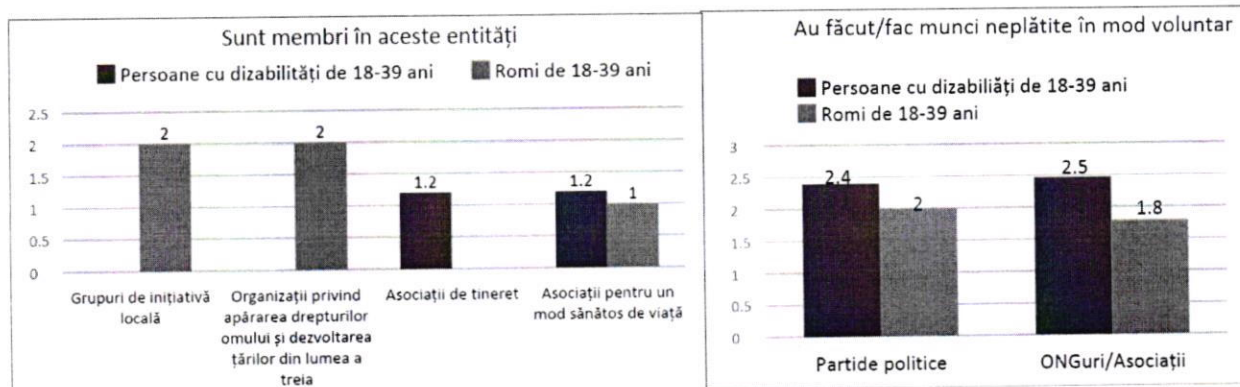
Sursa: Sondaj de opinie CPD, UNFPA, 2020

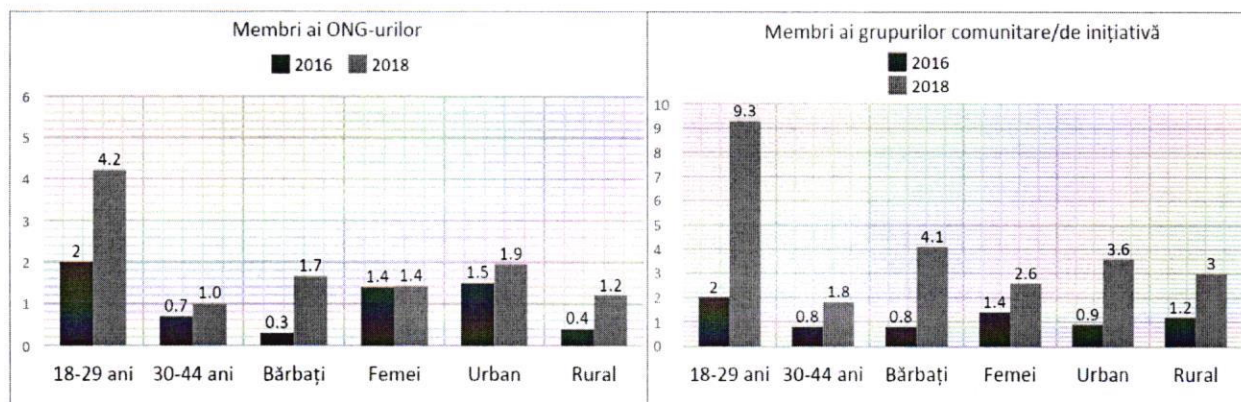
Tinerii din mediul rural sunt mai puțin afiliați la vreun grup de inițiativă sau organizație neguvernamentală. O formă de participare ține de aderarea la unele grupuri care activează în mediul de trai al tinerilor. Astfel, potrivit unor sondaje de opinie desfășurate în perioada 2016 și 2018, ponderea tinerilor de 18-29 ani care au devenit membri ai unor asociații obștești ori s-au implicat în calitate de voluntari a sporit ușor. Chiar dacă se observă o tendință ușor pozitivă și în rândul persoanelor din mediul rural, totuși ne preocupă valorile extrem de mici a acestora (până la 3% în 2018). Totodată, în cazul bărbaților, valorile sunt mai mari comparativ cu femeile, ceea ce conturează persistența stereotipurilor privind rolurile de gen în societate (responsabilități de îngrijire a copiilor și a gospodăriilor etc.).

F6. Ponderea tinerilor membri ai ONG-urilor sau grupurilor de inițiativă comunitare, %

Sursa: Sondaje de opinie CPD în 2016 și 2018

Tinerii cu dizabilități și cei de etnie romă au o afiliere extrem de joasă la vreo structură de participare. Datele unui sondaj de opinie realizat de CPD în 2018 a evidențiat că mai puțin de 2% dintre persoanele de 18-39 de ani se regăsesc în una dintre structurile de participare, precum grupuri de inițiativă sau organizații neguvernamentale. Până la 3% dintre tinerii din aceste două categorii defavorizate au fost implicați în activități de voluntariat fie în partidele politice, fie în asociații obștești. Problema accesibilizării, a conștientizării problemei de incluziune, dar și perpetuarea unor stereotipuri în societate vizavi de aceste două grupuri de persoane au implicații negative asupra posibilității de participare atât în activitățile civice, cât și în cele de luare a deciziilor.

F7. Ponderea tinerilor cu dizabilități și a celor de etnie romă membri sau voluntari în ONG-uri sau grupuri de inițiativă locală, %

Sursa: Sondaj de opinie CPD, 2018

III. OBIECTIVE ȘI DIRECȚII PRIORITARE

Viziune:

Construcția unei societăți moderne are la bază tineri instruiți și competenți, care împărtășesc o verticală a valorilor și își asumă responsabilitatea de a contribui calitativ la dezvoltarea socială și economică a statului.

Crearea valorilor pentru a genera valoare

Valoarea adăugată în parcursul de dezvoltare socială și economică a statului generată de tineri, are la bază competențele dezvoltate și asimilate. Calitatea și capacitatea de asimilare este direct dependentă de valorile în care sunt ancorate competențele. Strategia Tineret 2030 trasează o verticală valorică care tinde a fi împărtășită de tineri urmare a implementării documentului. În toate abordările și intervențiile în cadrul documentului de politici se va promova un cadru de valori unic

Nivel valoric	Valoare
Individual	Caracter Setez și mențin înalte standarde de etică și integritate
Familie	Perseverență Eșecurile sunt parte a procesului iar efortul este necesar a fi continuu
Societate	Respect Tratez pe toți echidistant cu respect și demnitate, în timp ce am așteptări să fiu tratat la fel
Profesional	Reputație Pun preț pe poziționarea personală în societate, percepția și așteptările pe care le crez
Identitate	Demnitate Apreciez și promovez cu mândrie bagajul cultural și istoric al națiunii pe care o reprezint

Misiune

1. Asigurarea accesului tuturor tinerilor din Republica Moldova la oportunități și programe calitative de tineret care contribuie la dezvoltarea competențelor și împărtășirea valorilor.
2. Recunoașterea de către stat a potențialului de inovație al tinerilor și al organizațiilor de tineret și alocarea resurselor financiare suficiente pentru realizarea inițiativelor acestora.
3. Tinerii, responsabilizați de propriul rol în promovarea democrației, dezvoltării comunitare și inovației sociale, participă în mod semnificativ și se implică civic.

Instrumente și intervenții

Pentru creșterea gradului de înțelegere și încredere a tinerilor în instituțiile statului și sistemul de guvernare democratic, tinerii și sectorul de tineret necesită mecanisme simple și flexibile de intervenție, cu un grad redus de birocrăție și adaptate la necesitățile grupurilor de tineri defavorizați.

Instrumentele utilizate în cadrul Strategiei sunt:

- suport financiar și material pentru organizațiile de tineret;
- sistem de certificare a calității lucrului și programelor de tineret;
- cooperare și coordonare a politicilor prin platforme dedicate participării tinerilor;
- suport financiar și metodologic pentru realizarea inițiativelor civice;
- sistem de colectare a datelor dezagregate privind situația tinerilor și gradul de finanțare a sectorului per tână;
- programe de instruire și capacitate pentru actorii cheie și persoanele resurse;
- investiții în crearea spațiilor multifuncționale prietenoase tinerilor;
- programe de consolidare a capacităților instituționale pentru dezvoltarea politicilor publice cu impact asupra tinerilor.

Resursele umane și financiare alocate pentru realizarea Strategiei sunt orientate spre:

- asigurarea unui sector de tineret rezilient, sustenabil și suficient finanțat;
- crearea unui mediu echitabil în care tinerii din toate grupurilor pot beneficia de oportunități și șanse egale de dezvoltare;
- asigurarea accesului la programe de tineret calitative și inclusive prestate de către instituții și organizații specializate;
- consolidarea și extinderea comunității lucrătorilor calificați de tineret;
- susținerea potențialului de inovare a tinerilor prin mecanisme de finanțare directă;
- promovarea participării semnificative a tinerilor în procesele decizionale prin platforme dedicate bazate pe principii de co-management;
- asigurarea sinergiei între educația non-formală și formală în cadrul instituțiilor de învățământ superior;
- împuternicirea tinerilor de a iniția și a se implica în acțiuni de dezvoltare comunitară;
- crearea unui sistem de dezvoltare a competențelor în rândul tinerilor prin activități de educație non-formală;
- crearea mecanismelor de colectare, monitorizare și utilizare a datelor relevante cu privire la situația tinerilor;
- promovarea, recunoașterea și extinderea particularităților lucrului de tineret;
- anticiparea viitoarelor tendințe, provocări și oportunități și crearea unui ecosistem capabil să se racordeze la acestea.

Direcții prioritare de intervenție

Divizată în două programe de implementare realizate progresiv, Strategia Tineret 2030 propune o intervenție inițial verticală, urmând o integrare pe orizontală a perspectivei de tineret în cadrul politicilor sectoriale relevante în cadrul celui de-al doilea program.

În primă instanță, este abordată construcția unui sector rezilient de tineret în jurul căruia sunt construite intervențiile sectoriale dedicate tinerilor. În acest sens, documentul de politici pune accent pe consolidarea instituțională și capacitatea resurselor umane ce activează în domeniu ca repere de realizare a programelor de tineret. Autoritățile, instituțiile și organizațiile care au capacitatea de a realiza politici și programe centrate pe necesitățile tinerilor reprezintă cheia sustenabilității sectorului.

În cea de-a doua instanță, documentul abordează tinerii ca actori activi civic și decizional, acoperind prin intervențiile trasate segmentele care rămân a fi proprii domeniului: activism civic și voluntariat, participare semnificativă, implicare în dezvoltare comunitară și locală, dezvoltarea competențelor prin educație non-formală, lucru de tineret și inovație socială. În acest sens, documentul pune accent pe instrumentele de împuternicire a tinerilor ca indivizi, grupuri de inițiativă și organizații de tineret pentru a-și realiza potențialul și creșterea rezilienței tinerilor în fața schimbărilor sau șocurilor sociale și economice.

În cea de-a treia instanță, strategia trasează intervenții de suport direct pentru susținerea realizării potențialului de inovație al tinerilor prin mecanisme și scheme de finanțare distincte. Oportunitățile de finanțare sunt diversificate pentru a acoperi inițiativele individuale ale tinerilor, a grupurilor de inițiativă non-formale sau a organizațiilor de tineret. Pentru a acoperi în aspect geografic și social o arie extinsă a tinerilor sunt utilizate ca punct de intrare în politici instituțiile cu acces ridicat la beneficiarii direcți, precum autoritățile publice locale, organizațiile de tineret și instituțiile de învățământ.

Mai mult decât atât, *Strategia Tineret 2030* creează premise pentru dezvoltarea și instituționalizarea mecanismelor de incluziune socială a grupurilor de tineri defavorizați, astfel asigurându-se incluziunea acestora în procesele decizionale și dezvoltarea comunitară.

Direcțiile prioritare de intervenție se conturează în jurul a trei direcții de orientare strategică distincte în abordare și intervenții:

IV. DIRECȚII DE ORIENTARE STRATEGICĂ

Lucru de tineret calitativ, accesibil și inclusiv

Direcția de orientarea strategică I are la bază o intervenție sistemică a statului centrată pe dezvoltarea capacităților în cadrul sectorului pentru realizarea proiectelor și programelor calitative de tineret bazate pe necesitățile tinerilor.

Lucrul de tineret este realizat de către persoane competente, care dețin abilități organizatorice și utilizează instrumente de mobilizare a tinerilor în activități cu caracter non-formal. Lucrul de tineret are scopul de a antrena tinerii în activități favorabile dezvoltării lor, în care aceștia se pot simți în siguranță, centrate pe împuternicirea lor pentru a-și realiza potențialul.

Lucrul de tineret poate fi realizat atât în mod organizat, planificat și instituționalizat, cât și în mod spontan în cadrul unor activități cu caracter ocazional. Indiferent de modul și modalitatea organizării acestuia, persoanele (lucrătorii de tineret) care lucrează la direct cu beneficiarul este necesar să dețină competențele și abilitățile necesare pentru a realiza o activitate calitativă cu impact pozitiv.

Direcția de orientare strategică I se concentrează pe promovarea unei abordări holistice în dezvoltarea lucrului de tineret. Intervenția în cadrul Strategiei acoperă aspectele ce contribuie la realizarea lucrului într-un mod calitativ, de către persoane pregătite, într-un mediu oportun dezvoltării.

Obiectiv General I - Creșterea numărului de tineri care beneficiază de programe calitative de tineret prin consolidarea capacităților în cadrul sectorului și profesionalizarea resurselor umane

Direcții prioritare de acțiune:

- Îmbunătățirea sistemului de prestare a programelor calitative de tineret prin intermediul Centrelor de tineret prin dezvoltarea instrumentarului și a metodologiilor necesare;
- Dezvoltarea cadrului normativ și regulator privind activitatea și salarizarea lucrătorilor de tineret;
- Crearea sistemului de colectare a informației statistice dezagregate privind programele de tineret realizate și evaluarea impactului asupra bunăstării tinerilor;
- Dezvoltarea sistemului de calificare, profesionalizare și recunoaștere a competențelor lucrătorilor de tineret;
- Eficientizarea procesului de pregătire a lucrătorilor de tineret din organizațiile de tineret prin asigurarea calității programelor de instruire continuă.

Rezultatele așteptate în urma realizării OBIECTIVULUI GENERAL 1

Va crește numărul de programe calitative de tineret prestate de Centrele de tineret:

- (1) Centrele de tineret își diversifică oferta de programe calitative și incluzive pentru tineri
- (2) Centrele de tineret își consolidează capacitățile instituționale
- (3) Lucrătorii de tineret din cadrul Centrelor de tineret își dezvoltă abilitățile profesionale de bază
- (4) Tinerii din toate zonele geografice ale Republicii Moldova au acces sporit la programe de tineret
- (5) Organizațiile de tineret creează parteneriate cu autoritățile publice locale pentru a extinde programele de tineret
- (6) Procedurile pentru profesionalizarea și recunoașterea competențelor de lucru de tineret devin funcționale
- (7) Lucrătorii de tineret dispun de metodologii și instrumente practice pentru a organiza lucrul de tineret calitativ
- (8) Modalitatea de salarizare a lucrătorilor de tineret este îmbunătățită

Impact scontat: Programele de tineret prestate de Centrele de tineret sunt centrate pe nevoile tinerilor, respectă criteriile de calitate și sunt accesibile tuturor categoriilor de tineri

Crearea culturii de participare civică și decizională în rândul tinerilor

Împuternicirea tinerilor pentru a se implica în dezvoltarea socială și economică a statului reprezintă unul din atributele proprii politicii de tineret. Prin promovarea abordării non-formale în educație și utilizarea instrumentelor de lucru cu tinerii, tinerii nu doar însușesc competențe, dar și sunt motivați și porniți să le ofere aplicabilitate.

În timp ce lumea digitală oferă copiilor și tinerilor oportunități extraordinare de a comunica, de a socializa, de a împărtăși, de a învăța, de a accesa informații și de a-și exprima opiniile cu privire la problemele care le afectează viața și comunitățile, epoca tehnologiilor informaționale poate duce, de asemenea, la o reducere a implicării tinerilor în interacțiune și dezvoltarea socială sau comunitară. Direcția de orientare strategică II abordează în complex elementul de împuternicire prin intervenții pe partea de abilitare, motivare, promovare și suport pentru tineri în dezvoltarea ideilor și aplicarea acestora în comunitatea proprie. Punctul de intrare în politica de participare este atât pe partea de autorități locale, cât și pe partea de grupuri de inițiativă și organizații de tineret. Abordate în complex acestea contribuie la creșterea activismului tinerilor și implicării în viața socială și economică a statului.

Obiectiv General II - Creșterea nivelului de participare și implicare civică prin programe de instruire, capacitate și împuternicire a tinerilor

Direcții prioritare de acțiune:

- Îmbunătățirea cadrului normativ și instrumentarului de practicare a voluntariatului;
- Valorificarea potențialului civic al tinerilor prin diversificarea instrumentarului de practicare și recunoaștere a voluntariatului;
- Dezvoltarea și implementarea instrumentelor digitale de promovare a oportunităților de voluntariat pentru creșterea gradului de activism civic al tinerilor;
- Reconceptualizarea și diversificarea oportunităților și platformelor de participare în procesele decizionale a tinerilor în familie, comunitate, localitate, la nivel național și internațional;
- Responsabilizarea autorităților publice și instituțiilor ce lucrează cu tinerii pentru implicarea tinerilor și organizațiilor de tineret în procesele decizionale ce îi vizează;
- Crearea reperelor metodologice și realizarea cursului de instruire continuă pentru autoritățile publice locale privind implicarea tinerilor;
- Crearea unei rețele de tineri cetățeni cu inițiativă care dezvoltă și realizează activități de mobilizare comunitară și dezvoltare locală;
- Extinderea numărului de organizatori și grupuri comunitare a tinerilor, inclusiv grupuri intersectoriale.

Rezultatele așteptate în urma realizării OBIECTIVULUI GENERAL 2

Va crește nivelul de participare și implicare civică a tinerilor:

- (1) Autoritățile creează mai multe structuri de co-management în domeniul de tineret
- (2) Mai multe autorități publice locale implică tinerii și structurile de participare ale tinerilor în procesele decizionale
- (3) Mai multe platforme și oportunități de participare internațională a tinerilor devin operaționale
- (4) Mai mulți tineri dețin competențele și abilitățile de viață necesare pentru a se implica activ și a organiza comunități
- (5) Mai multe grupuri comunitare ale tinerilor sunt create și realizează inițiative civice
- (6) Se extinde numărul de organizații de tineret active și se consolidează colaborarea intersectorială a organizațiilor care lucrează cu și pentru tineri
- (7) Cadrul normativ privind activitatea de voluntariat este îmbunătățit
- (8) Conceptul privind agregatorul de oportunități de voluntariat este creat și pilotat

Impact scontat: Tinerii dețin competențele și motivația necesară pentru a se implica activ și calitativ în viața comunității.

Inovație socială inițiată și promovată de tineri

Punctul final al politicii de tineret promovată în cadrul ultimelor cicluri strategice de politici a trasat ca punct final al intervenției domeniul competențelor dezvoltate de tineri, fără a oferi o platformă de aplicabilitate a acestora.

Direcția de orientare strategică III constituie un element nou al politicilor de tineret adus în cadrul prezentei strategii, or acesta este perceput ca element al dezvoltării sociale și agent al schimbărilor. Inovația socială pune accent pe intervenții directe de suport din partea statului pentru a susține ideile tinerilor care sunt orientate spre dezvoltare și incluziune socială, eliminând barierele ce țin de domeniul de aplicabilitate. Tinerii competenți și împuterniciți au capacitatea de a dezvolta comunitatea și societatea prin idei îndrăznețe, inovatoare și uneori radicale, centrate pe rezultate

tangibile și cu impact social. Statul își asumă angajamentul de a acorda suport prin platforme dedicate de finanțare, înțelegând că inovația necesită libertate de creație.

Inovația socială se referă la dezvoltarea și implementarea de noi soluții, care implică schimbări conceptuale, de proces, de produs sau organizaționale, care urmăresc să contribuie la bunăstarea oamenilor și comunităților.

Obiectivul General III - Valorificarea potențialului tinerilor de a realiza inițiative de inovație socială și dezvoltare comunitară prin instrumente de suport financiar și material

Direcții prioritare de acțiune:

- Dezvoltarea și realizarea programului de suport pentru autoritățile publice locale privind documentele de planificare strategică în domeniu;
- Extinderea suportului financiar și material pentru organizațiile de tineret pentru realizarea inițiativelor de inovație socială;
- Asigurarea sinergiei între educația non-formală și formală prin susținerea structurilor de tineret în instituțiile de învățământ superior;
- Creșterea gradului de satisfacție a tinerilor din învățământul superior prin promovarea ofertei de activități non-formale în instituții;
- Asigurarea condițiilor propice de dezvoltare multilaterală a tinerilor în sistemul superior de învățământ prin crearea spațiilor prietenoase tinerilor.

Rezultatele așteptate în urma realizării OBIECTIVULUI GENERAL 3

Va fi valorificat potențialul tinerilor de a realiza inițiative de inovație socială și dezvoltare comunitară:

- (1) Mai multe programe de suport pentru tineri sunt realizate de autoritățile publice locale
- (2) Autoritățile publice locale beneficiază de suport metodologic pentru implementarea programelor tinerilor
- (3) Organizațiile de tineret dezvoltă și realizează inițiative de inovație socială
- (4) Mai multe organizații de tineret beneficiază de suport în realizarea inițiativelor de inovație socială
- (5) Alocarea granturilor pentru activități de tineret organizațiilor studențești
- (6) Mai multe programe și activități de tineret realizate de organizațiile de tineret în instituțiile educaționale
- (7) Mai multe spații multifuncționale dedicate tinerilor create în instituțiile de învățământ superior și colegii

Impact scontat: Sectorul de tineret devine un actor imperativ în procesul de dezvoltare socială a statului

V. INCLUZIUNEA ȘI EGALITATEA DE GEN

Integrarea dimensiunii egalității de gen și incluziunii se referă la procesul prin care impactul pozitiv și negativ asupra femeilor și bărbaților din diferite grupuri sociale este analizat în procesul de elaborare și implementare a documentului de politici. Aceasta presupune că, înainte de adoptarea oricăror decizii, este analizat efectul documentului de politici asupra femeilor și bărbaților, ținând cont de particularitățile sociale și economice ale acestora. Integrarea dimensiunii de gen și incluziunii în politicile publice implică evaluarea sistematică a nevoilor și priorităților femeilor și bărbaților, tinerilor și vârstnicilor, celor din mediul rural și urban ș.a. și *abordarea inegalităților*

existente între ei, astfel încât rezultatele planificate în documentul de politici să aibă un impact pozitiv asupra situației lor.

În procesul de elaborare a Strategiei *Tineret 2030*, aspectele de incluziune s-au regăsesc la toate etapele-cheie ale planificării strategice, acestea presupunând:

1. Identificarea și măsurarea inegalităților. În cadrul acestei etape sunt identificate inegalitățile între diferite grupuri de tineri prin analiza datelor statistice. Din perspectiva incluziunii sunt luate în calcul date care indică nivelul inegalităților între tineri în funcție de vârstă, gen, stare a sănătății, mediu de reședință ș.a. în ce privește accesul la resurse și oportunități, accesul la servicii, nivel de participare și reprezentare etc.

2. Determinarea și analiza cauzelor structurale se referă la identificarea cauzelor fundamentale ce au determinat apariția inegalităților atât între tineri ca grup, cât și între tineri și restul populației.

3. Definirea intervențiilor și a cadrului de rezultate. Identificarea cauzelor structurale a permis înțelegerea și setarea intervențiilor specifice ce ar contribui fie la diminuarea, fie la depășirea inegalităților identificate pe fiecare arie strategică (inegalități legate de participare, de acces la resurse, la oportunități etc.). Fiecare intervenție va fi evaluată din perspectiva impactului asupra diferitor categorii de tineri (tineri de diferite vârste, tineri din mediul rural și urban, femeii și bărbați tineri, tineri cu dizabilități, tineri cu diferit statut socio-economic etc.) și cum aceasta a determinat schimbări pozitive pentru ei (a sporit accesul grupurilor dezavantajate la servicii, la resurse, la oportunități, a sporit gradul de reprezentare, de participare etc.).

4. Consolidarea cadrului de implementare. Această etapă presupune anticiparea lacunelor și riscurilor de implementare și asigurarea faptului că există un cadru de implementare eficient, astfel încât intențiile cu privire la reducerea inegalităților să fie implementate în timp util.

La mod practic, Strategia *Tineret 2030* a fost elaborată ținând cont de nevoile specifice și prioritățile tinerelor și tinerilor. Deși Strategia se adresează unui grup-țintă concret – tinerii, acesta nu este un grup omogen. Vârsta, etnia, abilitățile (fizice și mentale), mediul de reședință (urban sau rural), precum și normele și valorile mediului în care trăiesc influențează activitățile și responsabilitățile tinerelor și tinerilor, statutul lor social, oportunitățile și constrângerile pe care le au în viața cotidiană. Prezenta Strategie abordează aceste particularități, venind cu intervenții adaptate la necesitățile și interesele tuturor categoriilor de tineri, în vederea asigurării șanselor egale tuturor în ceea ce privește accesul echitabil la resurse și oportunități, reprezentare echitabilă etc.

Inegalitățile existente între diferite grupuri de tineri indică direcția Strategiei și intervențiile necesare pentru a asigura șanse egale tuturor

Intervențiile planificate în cadrul Strategiei vin să integreze toți tinerii, în special cei din grupuri dezavantajate (tineri din mediul rural, tineri cu dizabilități, femei tinere, tineri romi etc.). Totodată, fiecare acțiune va fi evaluată prin prisma impactului și modului cum diferite grupuri de tineri, în special cei dezavantajați, au beneficiat de pe urma respectivei acțiuni.

În vederea asigurării incluziunii și realizării principiului egalității, în procesul de implementare se vor realiza următoarele acțiuni:

Obiectiv strategic	Acțiuni menite să asigure incluziunea și egalitatea tinerilor
1. Creșterea numărului de tineri care beneficiază de	Elaborarea tuturor materialelor metodologice legate de crearea și gestionarea programelor de tineret prin prisma incluziunii și

<p>programe calitative de tineret prin consolidarea capacităților în cadrul sectorului și profesionalizarea resurselor umane</p>	<p>egalității de gen (modalități de identificare și analiză a nevoilor pentru tinerii din grupuri dezavantajate, asigurarea participării echitabile pentru fete și băieți, ajustarea rezonabilă a programelor de tineret pentru tinerii cu dizabilități și categorii de vârstă).</p> <p>Schemele de finanțare pentru programe vor presupune cerințe clare și indicatori pentru asigurarea incluziunii și egalității.</p> <p>Efortul de dezvoltare a capacităților pentru Centrele de tineret și pentru lucrătorii de tineret va presupune și dezvoltarea cunoștințelor/capacităților legate de asigurarea incluziunii și egalității.</p>
<p>2. Creșterea nivelului de participare și implicare civică prin programe de instruire, capacitate și împuternicire a tinerilor</p>	<p>În efortul de constituire și consolidare a platformelor de participare și reprezentare a tinerilor se va ține cont de obiectivul legat de reprezentarea și participarea echitabilă a fetelor, băieților a tinerilor din grupurile dezavantajate.</p> <p>Dezideratul de reprezentare și participare echitabilă va fi consolidat în toate documentele cadru care reglementează/ghidează activitatea platformelor de participare și reprezentare.</p>
<p>3. Valorificarea potențialului tinerilor de a realiza inițiative de inovație socială și dezvoltare comunitară prin instrumente de suport financiar și material</p>	<p>Suportul oferit organizațiilor de tineret, structurilor de tineri, instituțiilor de învățământ va include cerințe legate de asigurarea incluziunii și a egalității.</p>

VI. IMPACT

În urma implementării Strategiei *Tineret 2030* se urmărește că tinerii vor deveni un actor social imperativ care contribuie activ și calitativ la dezvoltarea socială și economică a Republicii Moldova.

Impact social. Tinerii din Republica Moldova devin actori sociali activi care se implică în dezvoltarea comunitară și participă în procesele de consolidare a democrației participative. Tinerii dețin competențele, instrumentele necesare și finanțare suficientă pentru a realiza inițiativele de inovație socială și a influența direcțiile de dezvoltare a societății naționale. Tinerii și sectorul de tineret devine rezilient la șocuri și este implicat în dezvoltarea activităților orientate spre consolidarea și promovarea egalității, diversității și păcii. Tinerii defavorizați, dispun de platforme și programe adaptate la necesitățile și particularitățile individuale, astfel încât să se asigure incluziunea socială a acestora în procesele ce cad sub incidența strategiei *Tineret 2030*.

Impact administrativ. Strategia *Tineret 2030* este direcționată pe consolidarea capacităților autorităților ce au competențe în domeniul tineret și fortificarea cunoștințelor acestora în lucru cu tinerii. Instituțiile publice de nivel central și local vor căpăta capacități îmbunătățite privind dezvoltarea politicilor publice cu impact asupra bunăstării tinerilor, reieșind din necesitățile lor reale și din informații statistice relevante. Tinerii, împuterniciți să participe în procesele democratice, vor

deveni actori imperativi în procesele publice, implicându-se în procesele de luare a deciziilor, bugetare și de rezolvare a provocărilor comunitare. Ecosistemul creat are capacitatea de a răspunde la modificările sociale și de a se orienta spre segmente noi, dezvoltând și realizând programe din domenii conexe, fără a afecta sustenabilitatea sa.

Impact economic. Economia națională va beneficia de o forță de muncă tânără, bine pregătită, adaptată la cerințele pieței muncii, care deține competențele și abilitățile necesare în era digitală. Strategia Tineret 2030 pune accent pe consolidarea gândirii antreprenoriale în rândul tinerilor, canalizând abilitatea tinerilor de a inova în domenii de dezvoltare a economiei naționale.

Impact financiar. Impactul asupra bugetului național este estimat pentru primul program de implementare la aproximativ 170 milioane lei, însă beneficiile aduse economiei naționale de o resursă umană pregătită și abilitată să inoveze urmează a fi măsurabile în timp în economia națională. Impactul financiar poate a fi pe de o parte diminuat prin atragerea resurselor financiare din partea partenerilor externi, pe de altă parte poate contribui la creșterea nivelului setat de ambiție prin creșterea țințelor propuse.

VII. MONITORIZARE ȘI EVALUARE

Potrivit bunelor practici în management, monitorizarea este un proces continuu, care trebuie realizat atât pe termen scurt, cât și lung, urmând să ofere informații esențiale pentru eficiența implementării Strategiei Tineret 2030.

Procesul de monitorizare a Strategiei este realizat în baza cadrului de rezultate prezentat. Programele de implementare urmează a fi monitorizate anual în baza rezultatelor scontate și elaborate rapoarte anuale sau periodice privind gradul de realizare.

INDICATORI DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE

Rezultat	Indicator	Nivel de dezagregare a datelor	Referință	Sursa și metoda de colectare	Ținte	
					2026	2030
Obiectiv general 1: Creșterea numărului de tineri care beneficiază de programe calitative de tineret prin consolidarea capacităților în cadrul sectorului și profesionalizarea resurselor umane	Ponderea tinerilor unici care beneficiază anual de programe de tineret realizate în cadrul Strategiei	Sex Reședință Statut Vârstă	15% din numărul de tineri	Raport anual consolidat privind beneficiarii programelor și proiectelor de tineret	30%	45%
Centrele de tineret oferă mai multe programe calitative și incluzive pentru tineri	Numărul total al programelor de tineret evaluate ca fiind calitative	Tipul de programe Competențele tinerilor țintite Acoperire geografică a programelor	Nu există date	Evaluarea anuală a programelor de tineret realizată de către Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret	70	100

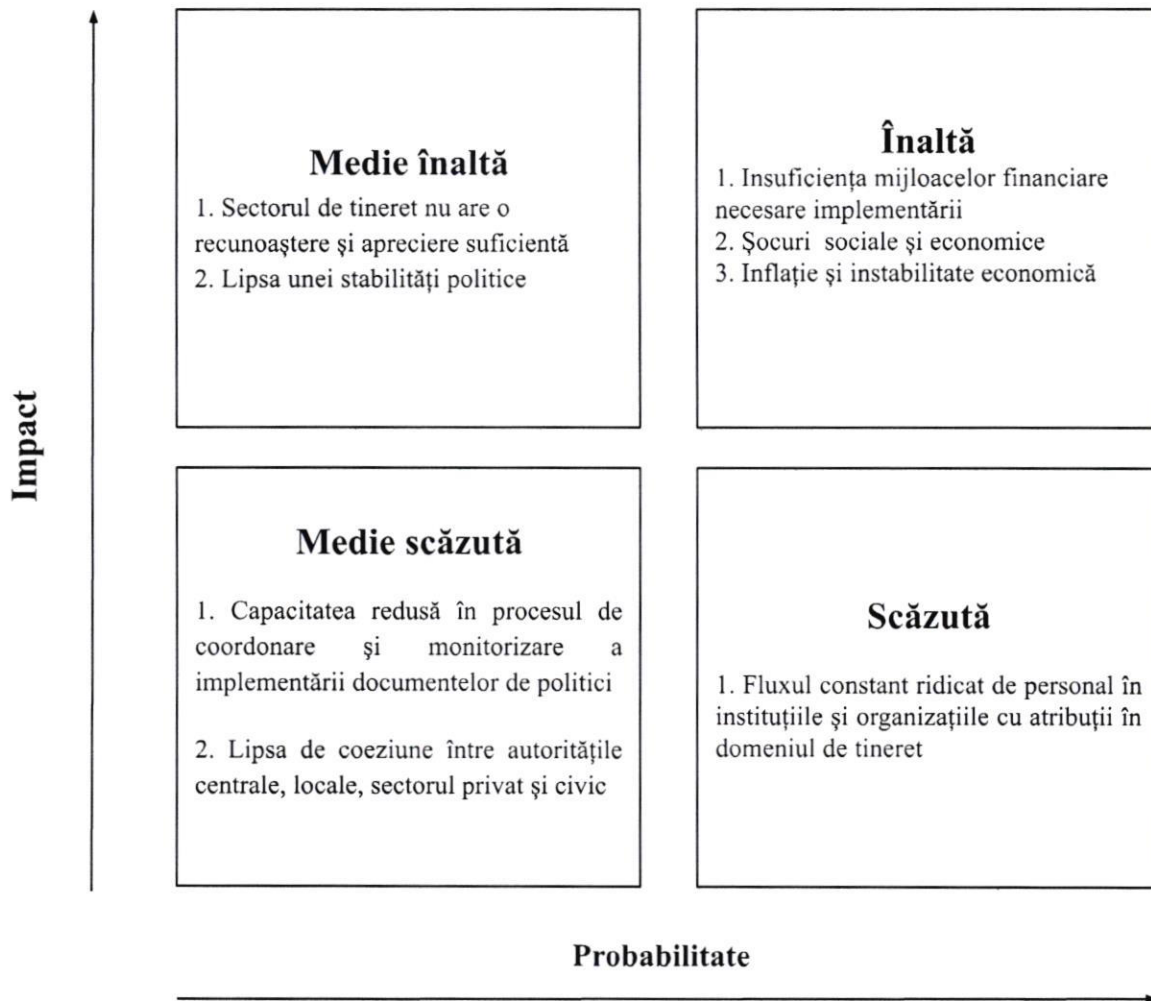
Organizațiile de tineret dezvoltă și realizează mai multe programe pentru tineri	Numărul programelor pentru tineri realizate de organizațiile de tineret	Tipul de proiecte anual noi create Tematica abordată Competențele tinerilor țintite Acoperire geografică a proiectelor	Nu există date	Raport de evaluare anuală a proiectelor de tineret realizat de către Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret Calculul în baza rapoartelor colectate	37	120
Comunitatea lucrătorilor de tineret calificați este extinsă numeric și geografic	Ponderea lucrătorilor de tineret calificați în totalul lucrătorilor de tineret	Tipul organizației în care activează lucrătorul de tineret Acoperire geografică a activităților realizate de lucrătorii de tineret calificați Nivelul de profesionalizare a lucrătorilor de tineret	Nu există date	Registrul național al lucrătorilor de tineret	35%	50%
Obiectiv general 2: Creșterea nivelului de participare și implicare civică prin programe de instruire, capacitate și împuternicire a tinerilor	Rata de implicare a tinerilor în activități civice și procese decizionale	Sex Reședință Statut Vârsta	5% din numărul anual de tineri	Studiu privind participarea civică a tinerilor Calculul în baza rapoartelor anuale a partenerilor și autorităților	10%	20%
Mai multe structuri de reprezentare ale tinerilor devin funcționale	Ponderea autorităților care implică tinerii și structurile de tineret în procesele decizionale	Tipul de structură de reprezentare Acoperire geografică a structurilor funcționale	Nu există date	Studiul anual cu privire la funcționalitatea structurilor de reprezentare a tinerilor din Moldova.	45%	85%
Mai multe structuri ale tinerilor devin funcționale și active	Ponderea structurilor informale ale tinerilor care realizează inițiative civice	Statut juridic al structurilor de tineret Zona geografică Tematică a organizațiilor nou create	Nu există date	Evaluare anuală în baza datelor oferite de către partenerii de implementare	70	100
Mai mulți tineri beneficiază de programe de voluntariat	Numărul cumulativ de oportunități de voluntariat	Domeniu de activitate Acoperire geografică	Nu există date	Raport în baza datelor colectate din agregatorul de	820	1000

	disponibile pe platformă			oportunități de voluntariat		
Obiectiv general 3: Valorificarea potențialului tinerilor de a realiza inițiative de inovație socială și dezvoltare comunitară prin instrumente de suport financiar și material	Numărul de inițiative de inovație socială realizate în cadrul Strategiei	Sex Reședință Statut Vârstă	Nu există date	Analiza de impact a proiectelor și inițiativelor de inovație finanțate Calculule în baza rapoartelor anuale partenerilor de implementare	148	300
Mai multe autorități locale implementează programe de suport pentru tineri	Numărul APL de nivel II realizează programe de suport a inițiativelor tinerilor la nivel local.	Acoperire geografică Tematica proiectelor susținute	11 APL de nivel 2	Raport elaborat de MEC în baza datelor colectate de la APL	26	32
Mai multe organizații de tineret implementează cu succes inițiative de inovație socială	Numărul cumulativ de proiecte de inovație socială susținute în cadrul Strategiei	Domeniul de intervenție Zona geografică	Nu există date	Rapoartele de implementare a programelor de granturi	148	170
Mai multe structuri de tineret funcționează în instituțiile de învățământ superior	Numărul organizațiilor studențești active	Tematica organizației Sex Vârstă Acoperire instituțională	Nu există date	Raport consolidat realizat de MEC din date colectate de la instituțiile de învățământ	25	50

VIII. RISCURI DE IMPLEMENTARE

Implementarea cu succes a Strategiei *Tineret 2030* și atingerea obiectivelor acesteia este direct dependentă de capacitatea structurilor responsabile de implementare și abilitatea acestora de a se racorda la noi realități sociale, economice sau administrative.

Documentul în sine tratează riscurile prin abordarea verticală în primă instanță, care vine să creeze o birocrație puternică, dar flexibilă, cu instituții sustenabile și suficient de pregătite pentru a racorda la necesitățile pieței. Intervențiile planificate, în complexitatea și complementaritatea lor contribuie la atingerea impactului scontat, iar lipsa unui element poate afecta întregul rezultat. Totuși, Strategia este concepută pentru a fi modulară, or creșterea gradului de ambiție este transpus în setarea unor noi ținte mai mult decât în revizuirea obiectivelor și intervențiilor.

Fluxul constant ridicat de personal în instituțiile și organizațiile cu atribuții în domeniul de tineret

Atractivitatea activității în cadrul sectorului de tineret sau în cadrul instituțiilor orientate spre tineri este scăzută din cauza gradului de salarizare scăzut pentru personalul angajat. Acest fapt creează un flux constant pe fiecare personal angajat, care necesită mereu capacitate și instruire, devenind o intervenție sisifică. Strategia abordează acest risc prin instrumente de stimulare a personalului angajat, creșterea gradului de salarizare și a atractivității domeniului prin introducerea calificărilor și profesionalizărilor. Prezentele intervenții vor contribui la asigurarea unei stabilități și competitivități în sector. Totuși, elementul de instruire continuă este unul prezent în Strategie.

Capacitatea redusă în procesul de coordonare și monitorizare a implementării documentelor de politici

Viziunea națională setată în documentul de politici necesită a fi asumată de către actorii cheie la nivel local și transpusă în planuri de acțiune locale care urmăresc scopurile și obiectivele naționale. Asumarea responsabilității multiplicării viziunii naționale la nivel local constituie una din cheile succesului nu doar acoperirii geografice, dar și a coeziunii sociale. Documentul abordează riscul dat prin crearea unei oferte complexe de suport financiar, material, metodologic și informațional pentru instituțiile responsabile de la nivel local pentru a crește capacitatea și atractivitatea transunerii

viziunii naționale. Oferta include instrumente de coordonare locală, regională și națională asupra rezultatelor înregistrate și provocărilor în realizarea acestora.

Insuficiența mijloacelor financiare necesare implementării

Mijloacele financiare pentru implementarea documentelor strategice sunt principalul obstacol în atingerea rezultatelor și impactului scontat. Documentul este pe de o parte conceput pentru a fi asumat complet de Guvern, fără a pune la baza planificării bugetare resursele externe, pentru a crea sustenabilitate și asumare, pe de altă parte este unul modular, care, chiar dacă comunică între intervențiile setate, nu sunt total interdependente decât la un nivel superior de realizare. La nivel inferior, Strategia este transpusă în activități ușor măsurabile și estimabile din punct de vedere al costurilor. Perioada de implementare și o costificare calitativă a programelor de implementare va asigura o reziliență în fața șocurilor economice și dependenței față de donatorii externi.

Lipsa de coeziune între autoritățile centrale, locale, sectorul privat și civic poate duce la distorsionarea esențială a proceselor de implementare a măsurilor din Strategie. Componenta de participare civică și în procesele decizionale a tinerilor din cadrul Strategiei abordează acest risc prin crearea instrumentarului necesar de comunicare între actori, pentru a evita suprapunerile și spațiile goale în intervenții. Conceptul de co-management promovat presupune identificarea punctelor comune între sectoare și centrarea pe punctele tari.

Sectorul de tineret nu are o recunoaștere și apreciere suficientă.

Lipsa de recunoaștere sau înțelegere a sectorului de tineret conduce direct la responsabilitatea redusă a actorilor vizați în implementarea documentului. Strategia setează drept obiectiv crearea unui ecosistem de tineret format din instituții și resurse umane. Documentul abordează acest risc prin campanii sistematice de informare, mobilizare și promovare care vor contribui la creșterea gradului de înțelegere și la sensibilizarea populației și instituțiilor.

Lipsa unei stabilități politice

Incertitudinea politică conduce deseori la schimbul frecvent de factori decizionali și de reformări sistematice ale autorităților și instituțiilor publice. Diminuarea riscului în cadrul documentului este abordată prin crearea unei culturi instituționale și promovarea unei verticale comune a valorilor în rândul tinerilor și în societate în general.

Șocuri sociale și economice

În ultimii ani, Republica Moldova a fost puternic afectată de un șir de șocuri sociale, economice sau în sănătate, care au influențat inclusiv populația tânără. Strategia Tineret 2030 pune prioritate pe creșterea rezilienței tinerilor prin consolidarea deprinderilor de viață și competențelor necesare pentru a face față provocărilor deja sistematice. Creșterea rezilienței este și un efect al interconectării instituționale, care, prin instrumente și mecanisme flexibile de intervenție, va putea interveni pe segmentele necesare.

Inflație și instabilitate economică

Modelul de abordare sistemică promovată în cadrul Strategiei pune accent pe intervenții cu un cost redus, dar cu un impact sporit asupra sistemului de prestare a programelor dedicate tinerilor. Programul de implementare a Strategiei va lua în considerare prognozele inflaționiste generate de instituțiile abilitate și va fi revizuită periodic, inclusiv pe componenta bugetară. De asemenea, politicile de tineret reprezintă un segment de interes pentru partenerii internaționali, resursele financiare suplimentare, fiind o sursă de acoperire pentru eventualele decalaje financiare.

IX. RESPONSABILII ȘI PARTENERI

Responsabil de procesul de implementare, monitorizare și evaluare a Strategiei Tineret 2030 este Ministerul Educației și Cercetării și Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Sănătății, Ministerul Apărării, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Economiei și alte autorități centrale cu competențe în domeniu. În spiritul politicii de tineret și având la bază obiectivul fortificării societății civile, politica de tineret se realizează prin intermediul parteneriatelor cu structurile de tineret și tinerii, inclusiv cu instituțiile de învățământ. Autoritatea centrală competentă în domeniu va crea și asigura funcționalitatea platformelor de comunicare, colaborare și cooperare intersectorială între toți actorii cu atribuții în realizarea Strategiei. Principala sursă de finanțare a direcțiilor strategice prioritare din cadrul Strategiei o constituie subprogramul 8603 - Tineret. Resurse financiare suplimentare sau lipsă urmează a fi identificate de autoritatea publică centrală responsabilă. Administrația publică locală va transpune viziunea și direcțiile de dezvoltare a politicii naționale în strategii, programe și planuri de acțiuni locale.

X. PROCEDURI DE RAPORTARE

Strategia în sine propune drept obiectiv crearea unui sistem de colectare și analiză a datelor dezagregate, privind situația reală a tinerilor care va permite monitorizarea eficientă a rezultatelor intervențiilor realizate față de rezultatele scontate.

Monitorizarea implementării măsurilor incluse în Strategia "Tineret 2030", presupune colectarea și centralizarea indicatorilor de rezultat, stabiliți pentru fiecare din măsurile aferente obiectivelor specifice ale Programului de implementare și expuse în cadrul de rezultate și planul de acțiuni.

Ministerul Educației și Cercetării este principalul responsabil de asigurarea eficienței mecanismului de monitorizare și evaluare a implementării Strategiei "Tineret 2030", în vederea aplicării corecțiilor și ajustărilor în conformitate cu evoluția intervențiilor, dar și a cadrului legal național și internațional. Monitorizarea procesului de implementare este un proces continuu. Anual se elaborează rapoarte de monitorizare în baza indicatorilor setați și acțiunilor planificate și se va genera un raport de progres privind implementarea Strategiei.

Evaluarea intermediară a Strategiei Tineret 2030 se va realiza la finele anului 2026, odată cu finalizarea primului program de implementare. Responsabil de procesul de evaluare intermediară este Ministerul Educației și Cercetării. În scopul asigurării unei evaluări obiective, procesul de evaluare va fi unul extern și realizat cu participarea largă a actorilor vizați în document.

La încheierea perioadei aferente de implementare a Strategiei se va realiza un raport final cu accent pe rezultatele obținute, gradul de îndeplinire a indicatorilor și factorii ce nu au permis realizarea tuturor obiectivelor, iar rezultatele acesteia, urmând să fie considerate în elaborarea unui nou document de politici în domeniu.

Raportul de evaluare va fi elaborat în conformitate cu rigorile Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, având la bază Ghidul metodologic pentru evaluarea intermediară și ex-post a politicilor publice al Cancelariei de Stat.

Atât rapoartele de progres, cât și cel de evaluare finală vor fi consultate public și vor fi plasate pe paginile oficiale ale MEC.

**PROGRAM DE IMPLEMENTARE PENTRU PERIOADA 2023 - 2026
A STRATEGIEI DE DEZVOLTARE A SECTORULUI DE TINERET
„TINERET 2030”**

I. INTRODUCERE

Programul de implementare a Strategiei de dezvoltare a sectorului de tineret „Tineret 2030” (numit în continuare Program) reprezintă un document de politici care stabilește sistemul de acțiuni și sarcini pentru factorii de decizie în autoritățile și instituțiile cu atribuții în domeniul de tineret în vederea implementării obiectivelor și priorităților stabilite în cadrul Strategiei. Astfel, implementarea Programului urmează să contribuie la realizarea a 3 obiective: (1) mai mulți tineri beneficiază de programe calitative de tineret; (2) mai mulți tineri se implică în viața civică și în procesele decizionale; (3) mai mulți tineri realizează și se implică în proiecte și inițiative de inovație socială.

Programul este elaborat în conformitate cu Planul de acțiuni al Guvernului Republicii Moldova pentru anii 2021-2022, Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, Planul de acțiuni al UE pentru tineret pentru anii 2022 - 2027 și Strategia sectorului de tineret a Consiliului Europei 2030. Totodată, programul are o abordare crossectorială și incluzivă, astfel, prioritățile acestuia se extind și asupra Programului Național pentru Ocuparea Forței de Muncă 2022-2026 și Programului național de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități pentru anii 2017-2022 în parte ce ține de participare în procesul decizional și cele democratice, și implicarea acestora în activități de educație non-formală.

Programul abordează crossectorial probleme conexe și cu alte documente de politici publice aflate în curs de implementare sau în proces de elaborare, cum ar fi: proiectul *Strategiei de dezvoltare „Educația 2030”* și proiectul *Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare „Educația 2030”*, prin extinderea numărului de organizații studențești active și dezvoltarea programelor de granturi pentru acestea, programe și activități de tineret realizate de organizațiile de tineret în instituțiile educaționale, programe de instruire pentru organizațiile studențești; proiectul *Programului național pentru promovarea antreprenoriatului și creșterea competitivității în anii 2022-2026* prin consolidarea gândirii antreprenoriale în rândul tinerilor, canalizând abilitatea tinerilor de a inova în domeniul de dezvoltare a economiei naționale.

Programul reprezintă un document operațional care transpune viziunea, misiunea și obiectivele strategice în acțiuni concrete de dezvoltare a sectorului de tineret și contribuie la atingerea impactului setat în plan social și economic. Programul a fost elaborat ținând cont de perspectiva egalității de gen, incluziunii și împuternicirii tinerilor și a tinerelor, în special a celor din grupurile subreprezentate și vulnerabile, a tinerilor NEET (tinerii în vârstă de 15–29 de ani, care nu fac parte din populația ocupată, nu studiază/învață în cadrul sistemului formal de educație și nu participă la niciun fel de cursuri sau alte instruirii în afara sistemului formal de educație).

Programul servește drept temei pentru autoritățile și entitățile naționale și cele locale la elaborarea planurilor anuale interne de acțiuni.

Programul reprezintă o primă fază de implementare a Strategiei Tineret 2030 pentru 4 ani, promovând o abordare verticală în consolidarea ecosistemului sectorului de tineret.

Principiile care au stat la baza elaborării Programului:

- principiul participării tinerilor în procesul de elaborare a politicilor ce îi vizează
- principiul fundamentării economice a acțiunilor planificate
- principiul abordării în complex a provocărilor pentru generarea soluțiilor
- principiul importanței impactului implementării asupra activităților
- principiul coerenței prevederilor strategice și a acțiunilor tactice

Planul de acțiuni este o componentă integrantă a Programului care operaționalizează intervențiile trasate în cadrul acestuia, generând costuri de implementare, trasând impactul scontat și indicatorii de monitorizare a acestuia, precum și determinând responsabilii de implementare.

Programul este elaborat de Ministerul Educației și Cercetării, cu participarea Consiliului Național al Tineretului din Moldova și Centrului Parteneriat pentru Dezvoltare, cu suportul Fondului ONU pentru Populație, UNICEF și GIZ Moldova. Documentul a fost consultat cu actorii sectorului de tineret în cadrul mai multor evenimente consultative tematice.

II. ANALIZA SITUAȚIEI

Strategia de dezvoltare a sectorului de tineret prezintă o analiză problematizată a situației actuale a tinerilor din perspectivă individuală, cât și din perspectivă sectorială. Aceasta identifică provocările sistemice cu care se confruntă domeniul de tineret și trasează o viziune holistică asupra dezvoltării acestuia.

Provocarea 1. Insuficiența instrumentelor de colectare centralizată și utilizare a datelor dezagregate privind tinerii și programele de tineret pentru a fi utilizate în dezvoltarea politicilor și programelor publice inclusive țintite pe necesitățile reale ale tuturor tinerilor.

Cauze: Penuria de instrumente care ar permite colectarea și analiza în timp real a informației relevante pentru elaborarea politicilor și programelor cu impact asupra tinerilor constituie o lacună a documentului de politici precedent. Insuficiența datelor dezagregate pe criteriul de gen, nivel de venit, statut ocupațional și fenomenul NEET, dizabilitate și tipul acesteia limitează posibilitatea autorităților și a sectorului de tineret să ofere politici și programe inclusive. Datele OECD arată că în medie 22.8% din tinerii din familiile cu venituri mari au beneficiat de serviciile Centrelor de tineret comparativ cu 10.2% din tinerii din familiile cu venituri mici. Un impediment în dezvoltarea unui astfel de instrumentariu l-a constituit și caracterul migrațional al tinerilor care creează impedimente în furnizarea informației relevante. Soluțiile tehnologice informaționale implică un cost ridicat și un efort considerabil la gestionarea acestora și instruirea utilizatorilor responsabili de introducerea datelor.

Consecințe: Politicile publice și programele de tineret dezvoltate și realizate de autorități nu își ating impactul scontat, fiind orientate spre necesități și beneficiari greșiți. Acest fapt conduce la oportunități de dezvoltare dedicate tinerilor accesibile unui grup restrâns de tineri activi și nu contribuie la realizarea uniformă și incluziunea socială.

Provocarea 2. Fluctuația sporită de personal angajat în cadrul instituțiilor și organizațiilor din sector afectează abordarea sistemică promovată și creează un model de intervenție specifică. Atractivitatea scăzută a poziției de lucrător de tineret și nivelul de salarizare redus pentru a asigura o competitivitate a pozițiilor de lucrători de tineret și funcționari cu atribuții în domeniu conduc la o reprofilare a personalului angajat spre domenii mai apreciate și plătite.

Cauze: Domeniul de tineret este unul relativ nou și prea puțin înțeles de factorii decizionali pentru a acorda suficientă importanță și a pune prioritate pe intervențiile pe sector. Oferta

ocupatională pentru lucrătorii de tineret este una redusă, rezumându-se la centrele de tineret, organizațiile necomerciale finanțate din cadrul proiectelor sau autoritățile publice cu atribuții în domeniu. Competențele necesare pentru a deveni un lucrător de tineret bun sunt apreciate de angajatorii din alte domenii, iar oferta salarială este mereu mai atractivă comparativ cu salariile din sectorul public. Oferta de muncă preponderent neatractivă la nivel local generează creșterea fenomenul tinerilor NEET și tendința migrațională ascendentă a tinerilor de la rural spre urban conduce spre crearea unui cerc vicios care dăunează ecosistemului de tineret.

Consecințe: Abordarea de integrare verticală a strategiei în cadrul primului program de implementare creează interdependență între acțiunile preconizate și impactul scontat. În perspectiva ignorării provocării, se creează un vid în ecosistem în care un actor cheie responsabil de implementare la firul ierbii nu asigură interconectarea sistemului. Lucrul de tineret calitativ este creat în baza unei resurse umane bine pregătite și statornice, or intervenția pe capacitatea resurselor umane noi necesită efort financiar și fizic considerabil, iar impactul final va fi afectat considerabil.

Provocarea 3. Resursele umane și financiare dedicate la nivel local dezvoltării domeniului de tineret sunt atât insuficiente, cât și utilizate ineficient pentru a asigura calitatea și acoperirea cu politici și programe de tineret inclusive și centrate pe particularitățile și necesitățile tinerilor

Cauze: Resursa umană limitată este la momentul actual o provocare pentru toate domeniile sociale și economice în Republica Moldova din cauza fenomenului migrației interne și externe. Resursele financiare pe de altă parte, chiar dacă sunt limitate, prin o gestionare eficientă și planificare bugetară bună se pot demonstra a fi suficiente pentru a atinge rezultate scontate. În anul 2021, alocațiile bugetare medii per tânăr utilizate de autoritățile publice locale pentru programe și activități de tineret a constituit 30 lei, inclusiv un raion ce a investit "0" lei per tânăr în anul de referință. Conform datelor CNTM, problema subfinanțării sectorului de tineret la nivel raional este determinată de lipsa sau ineficiența structurilor de tineret la nivel raional care să militeze pentru creșterile bugetare pe sector.

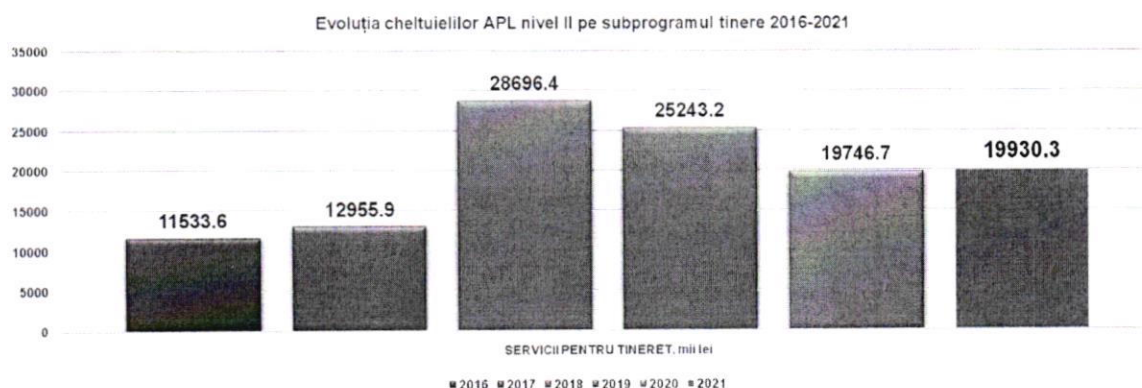

Figura 1: Evoluția cheltuielilor APL nivel II pe subprogramul tinere și valoarea anuală a nivelului de executare (2016-2021). mii lei¹.

Bugetul autorităților publice locale este format din veniturile colectate și alocațiile anuale de la bugetul de stat. Acesta este deseori prea puțin diversificat pe linii de buget specifice pe subdomenii care ar permite o monitorizare și evaluare calitativă a utilizării resurselor financiare. Prin comasarea pe aceeași linie de buget a subdomeniilor precum tineret, sport, cultura etc. nu

¹ <https://cntm.md/harta-bugetelor/> și <https://cntm.md/resurse-de-specialitate/evaluarea-bugetelor-locale-pe-tineret/evaluarea-cheltuielilor-alocate-sectorului-de-tineret-in-cadrul-bugetelor-apl-urilor-de-nivelul-ii-anul-bugetar-2021/>

poate fi identificată informația privind resursele utilizate pentru realizarea activităților autentice de tineret.

Consecințe: Resursele financiare limitate se transpun în prioritizarea tranșantă a investițiilor către segmente cu impact imediat, cum ar fi cele de infrastructură. Lipsa de investiții în tineri conduc la tineri dezamăgiți, nepregătiți și cu competențe slab dezvoltate, care aleg să migreze în zonele urbane unde își pot asigura o dezvoltare personală continuă și un loc de muncă mai bine plătit.

Provocarea 4. Integrarea și alinierea redusă a ecosistemului de tineret cu alte domenii de politici sectoriale

Cauze: Pe parcursul ultimelor cicluri strategice de politici publice a fost promovată crearea unei identități a domeniului de tineret ca element distinct al politicii naționale. Lipsa de prioritate pusă pe intersectorialitatea domeniului a condus la cumulara ofertei de programe dedicate tinerilor într-un document consolidat care nu comunica intern între intervențiile planificate. Crearea identității sectorului a creat o separare ideologică de alte domenii aflate în competența Guvernului, dar a omis sinergiile și interconectivitatea cu alte domenii conexe, cum ar fi de exemplu incluziunea grupurilor social dezavantajate și activizarea tinerilor NEET și implicarea acestora în procesele participative și cele conexe acestora.

Consecințe: Domeniul și sectorul de tineret nu este recunoscut ca un actor imperativ la dezvoltarea socio-economică a statului și continuă a fi subfinanțat.

Provocarea 5. Participare civică și decizională redusă în rândul tinerilor, în special a tinerilor din grupuri vulnerabile, precum și cei dezavantajați regional, în particular cei din mediul rural.

Cauze: Cultura istorică de mimare a proceselor decizionale participative a generat o încredere scăzută a tinerilor în instituțiile statului care se răsfrânge asupra deschiderii de participare a acestora în procesele decizionale. Activismul civic este evidențiat pe fundalul crizelor regionale care generează un grad înalt de solidaritate între cetățeni de toate vârstele. Totuși, tinerii rămân reticenți față de angajamentele de lungă durată în rezolvarea problemelor complexe ce țin de propria comunitate. Lipsa instrumentelor de suport direct, inclusiv financiar, pentru creșterea nivelului de participare civică rezumă intervențiile la elementul educativ, fără a promova învățarea prin practică. Participarea limitată a tinerilor cu dizabilități se explică prin faptul că în cazurile în care există eforturi de mobilizare și împuternicirea tinerilor, acestea nu sunt suficient de inclusive și nu oferă o ajustare rezonabilă pentru a acomoda nevoile specifice ale acestor tineri. Pe de altă parte, nici tinerii de etnie romă nu se bucură de o participare masivă în procesele decizionale, iar aceasta se datorează în mare parte fenomenului discriminării, dar și lipsa cunoștințelor necesare pentru a participa eficient.

Consecințe: Gradul de participare a tinerilor este în continuă descreștere, fapt evidențiat prin prezența în procesele decizionale naționale. Aceștia manifestă reticență și lipsă de încredere în instituțiile statului și în serviciile specializate, reducând semnificativ impactul oricărei politici care îi vizează.

III. OBIECTIVELE GENERALE ȘI SPECIFICE PRIVIND DEZVOLTAREA SECTORULUI DE TINERET

OBIECTIVUL GENERAL 1: Creșterea numărului de tineri care beneficiază de programe calitative de tineret prin consolidarea capacităților în cadrul sectorului și profesionalizarea resurselor umane

Obiectivul specific 1.1. Creșterea numărului de programe calitative și incluzive dedicate tinerilor realizate prin intermediul Centrelor de tineret

Rezultat anticipat 1.1.1. Creșterea numărului total de programe realizate de Centrele de tineret evaluate ca fiind calitative și incluzive până în anul 2026 cu 70.

Rezultat anticipat 1.1.2. 100% din Centrele de tineret sunt evaluate în 2026 ca având procese interne de management consolidate

Rezultat anticipat 1.1.3. Atingerea ratei de 50% a lucrătorilor de tineret din Centrele de tineret care au competențe în lucru cu tinerii validate

Obiectivul specific 1.2. Diversificarea și extinderea geografică a programelor calitative de tineret realizate de organizațiile de tineret

Rezultat anticipat 1.2.1. Către anul 2026 atingerea numărului de 15 programe de tineret derulate de către organizațiile partenere în toate zonele geografice ale Republicii Moldova

Rezultat anticipat 1.2.2. Organizațiile de tineret creează în medie 20 de parteneriate cu autoritățile publice locale pentru extinderea programelor de tineret

Rezultat anticipat 1.2.3. Sistemul informațional de colectare, sistematizare și utilizare a datelor relevante domeniului de tineret funcțional și accesibil

Obiectiv specific 1.3: Extinderea numerică și geografică a comunității lucrătorilor de tineret calificați

Rezultat anticipat 1.3.1. Atingerea către anul 2026 a ratei de 35% de lucrători de tineret calificați

Rezultat anticipat 1.3.2. Elaborarea, aprobarea și promovarea setului metodologic pentru lucrul de tineret centrat pe necesitățile și particularitățile tinerilor

Rezultat anticipat 1.3.3. Elaborarea și aprobarea cadrului normativ relevant privind modalitatea de salarizare a lucrătorilor de tineret

OBIECTIV GENERAL 2 : Creșterea nivelului de participare și implicare civică prin programe de instruire, capacitate și împuternicire a tinerilor

Obiectivul specific 2.1. Creșterea numărului și consolidarea instituțională a structurilor de reprezentare a tinerilor pentru a asigura funcționalitatea acestora

Rezultat anticipat 2.1.1. Atingerea ponderii de 41% de autorități publice locale de nivel II care au structuri de co-management funcționale

Rezultat anticipat 2.1.2. Incidența autorităților publice locale de nivel II care implică consiliile locale ale tinerilor în procesul decizional de 85% către anul 2026

Rezultat anticipat 2.1.3. Către anul 2026 minim 6 structuri de tineret sunt parte a platformelor internaționale dedicate tinerilor

Rezultat anticipat 2.1.4. 25 de structuri neformale de participare a tinerilor active antrenate în promovarea valorilor și instrumentelor democratice

Obiectivul specific 2.2. Creșterea numărului de structuri de tineret funcționale și active care contribuie la dezvoltarea comunitară

Rezultat anticipat 2.2.1. Minim de 140 de tineri organizatori comunitari care realizează activități de mobilizare comunitară activi

Rezultat anticipat 2.2.2. Minim 1400 de tineri se implică sistematic în activități de dezvoltare comunitară

Rezultat anticipat 2.2.3. Minim 70 de organizații de tineret sunt active către anul 2026

Obiectiv specific 2.3. Asigurarea accesibilității și disponibilității programelor de voluntariat pentru tineri pentru a extinde numărul de beneficiari

Rezultat anticipat 2.3.1. Cadrul normativ privind activitatea de voluntariat este îmbunătățit

Rezultat anticipat 2.3.2. Minim 500 de oportunități de voluntariat sunt promovate pe agregatorul online de oportunități dedicate voluntarilor

OBIECTIV GENERAL 3: Valorificarea potențialului tinerilor de a realiza inițiative de inovație socială și dezvoltare comunitară prin instrumente de suport financiar și material

Obiectivul specific 3.1. Creșterea numărului de autorități publice locale care implementează programe de suport pentru tineri

Rezultat anticipat 3.1.1. Minim 26 de autorități publice locale de nivel II realizează programe de tineret către anul 2026

Rezultat anticipat 3.1.2. Minim 15 autorități publice locale de nivel II au documente strategice pe domeniul de tineret elaborate, consultate cu tinerii, aprobate și în implementare

Obiectivul specific 3.2. Creșterea numărului de organizații de tineret care dezvoltă și implementează inițiative de inovație socială

Rezultat anticipat 3.2.1. Către anul 2026, minim 20 de proiecte de inovație socială sunt realizate anual de organizațiile de tineret rezidente Youth Labs

Rezultat anticipat 3.2.2. Minim 98 de programe de inovație socială sunt realizate până în 2026 de organizațiile de tineret susținute în cadrul programului

Obiectiv specific 3.3. Crearea unei culturi de participare a tinerilor în instituțiile de învățământ prin susținerea structurilor asociative de tineret și activităților educaționale non-formale

Rezultat anticipat 3.3.1. Către anul 2026, minim 20 de organizații studențești sunt susținute anual prin programe de granturi

Rezultat anticipat 3.3.2. În anul 2026 numărul organizațiilor studențești active în instituțiile educaționale este de minim 25

Rezultat anticipat 3.3.3. 10 spații multifuncționale dedicate tinerilor create și funcționale în instituțiile de învățământ în anul 2026

IV. IMPACTUL PROGRAMULUI

Urmare a implementării Programului pe 4 ani a Strategiei *Tineret 2030*, în Republica Moldova va exista un ecosistem de instituții, resurse umane și organizații capabile să elaboreze și să implementeze programe cu impact pentru tineri, reieșind din necesitățile tinerilor.

Rolul unui ecosistem consolidat și bine organizat este în racordarea rapidă la noi realități generate de crize, sau de a genera informație suficient de calitativă pentru a genera noi politici publice.

Structurile de tineret, inclusiv cele din mediul învățământului formal se vor diversifica, vor deveni mai incluzive, iar paleta serviciilor prestate de acestea se va mări datorită programelor de suport și investițiilor directe. Mai mult decât atât, organizațiile de tineret devin mai sustenabile.

Ca rezultat al procesului de implementare a Programului, vom fi în fața unor schimbări considerabile inițiate și dezvoltate de tineri și cu participarea acestora. Astfel, datorită platformelor incluzive și accesibile de participare a tinerilor, se va schimba paradigma unde tinerii sunt văzuți ca grup social pasiv și dezinteresat. Drept urmare tinerii se vor transforma în generatori și promotori activi ai schimbării și inovației.

Astfel, spre anul 2026 urmează a fi atinse următoarele rezultate:

- tinerii vor împărtăși o verticală a valorilor naționale care îi va defini ca cetățeni ai statului și în care se vor ancora competențele și abilitățile dezvoltate;
- va exista un sistem de colectare și sistematizare a informației privind situația reală a tinerilor din Republica Moldova, provocările și necesitățile acestora;
- tinerii vor cunoaște și promova valori universale precum: drepturile omului, egalitatea de gen, democrația, pacea, pluralismul, diversitatea, incluziunea, solidaritatea, toleranța și justiția;
- proiectele cu impact pentru tineri din alte domenii vor putea fi implementate prin intermediul ecosistemului de tineret;
- vor fi diversificate parteneriatele locale și internaționale întru a dezvolta sectorul de tineret;
- vor fi create condiții pentru dezvoltarea multilaterală a tinerilor în cadrul proceselor educaționale non-formale și informale;
- va fi valorificat potențialul inovator al tinerilor prin instrumente directe de suport pentru realizarea inițiativelor;
- va fi diversificată oferta de programe cu impact asupra dezvoltării multilaterale și stării de bine a tinerilor prestate de către Centrele de tineret și organizațiile de tineret;
- va fi creat un sistem de monitorizare și asigurare a calității programelor de tineret realizate de Centrele de tineret și organizațiile de tineret;
- va fi asigurată o sinergie între procesul educațional formal și cel non-formal în cadrul instituțiilor de învățământ superior care va contribui la dezvoltarea competențelor soft a tinerilor;
- vor fi instituite mecanisme de suport pentru asigurarea sustenabilității organizațiilor de tineret ca element de inovație în sector;
- va fi asigurat rolul semnificativ al tinerilor în procesele de elaborare a politicilor publice, bugetelor și proceselor decizionale cu impact asupra bunăstării lor;
- va fi asigurată activizarea tinerilor NEET și a celor cu necesități speciale;
- va fi îmbunătățit sistemul de planificare și realizare bugetară pentru activitățile de tineret al autorităților publice locale;
- lucrul de tineret va deveni un instrument integrat în toate activitățile cu tinerii și va fi realizat într-un mod calitativ și incluziv;
- creșterea atractivității și competitivității pentru pozițiile de lucrător de tineret.

V. COSTURI PRIVIND REALIZAREA OBIECTIVELOR GENERALE ȘI SPECIFICE

Pentru asigurarea implementării Programului pentru perioada 2023-2026 sunt necesare resurse financiare în volum de 185 134,9 mii lei. Pentru a asigura atingerea rezultatelor anticipate este necesară promovarea și menținerea unei abordări în complex a intervențiilor setate, centrate pe impact. Costul de implementare este asumat de către Guvern prin intermediul autorității publice centrale de specialitate și instituțiile din subordine. Resursele financiare suplimentare identificate în procesul de implementare vor fi utilizate pentru revizuirea țintelor setate pentru indicatorii de impact și creșterea nivelului de ambiție al documentului.

Obiective	Resurse financiare necesare implementării	Cost total	Alte surse

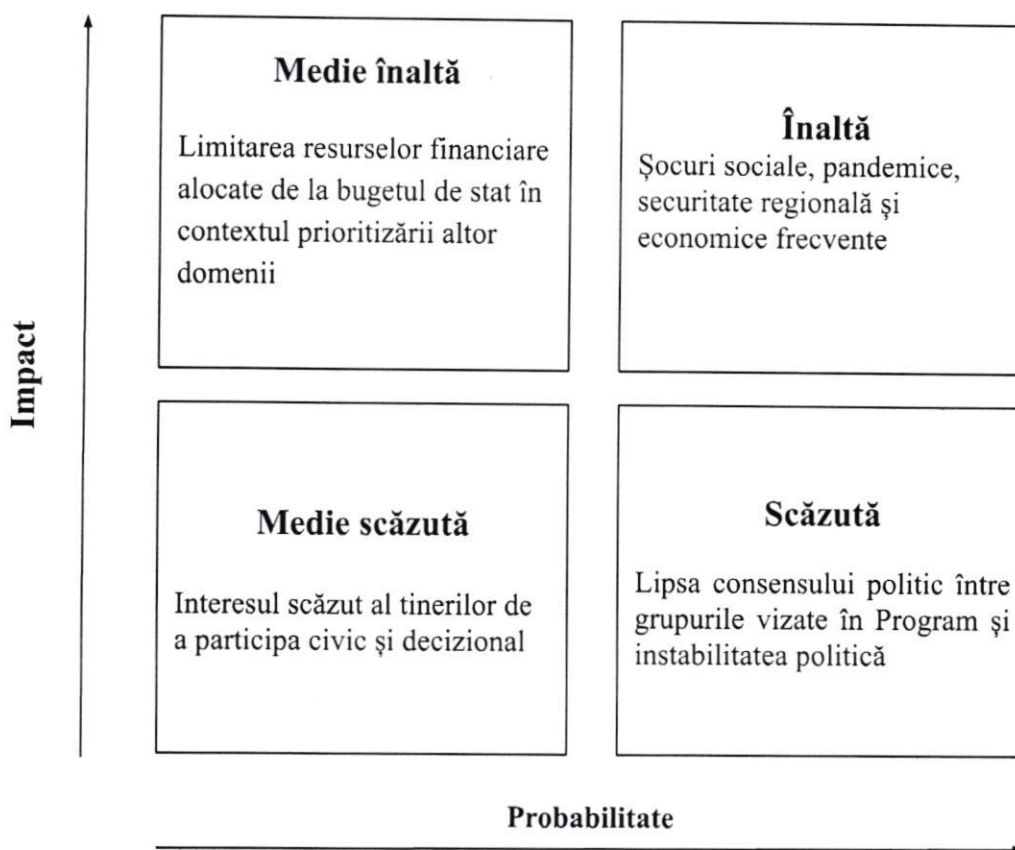
	2023	2024	2025	2026		
OBIECTIVUL GENERAL 1: Creșterea numărului de tineri care beneficiază de programe calitative de tineret prin consolidarea capacităților în cadrul sectorului și profesionalizarea resurselor umane						
<i>Obiectivul specific 1.1.</i> Creșterea numărului de programe calitative și incluzive dedicate tinerilor realizate prin intermediul Centrelor de tineret	7 501,0	8 679,0	10 719,0	12 450,0	39 349,0	-
<i>Obiectivul specific 1.2.</i> Diversificarea și extinderea geografică a programelor calitative de tineret realizate de organizațiile de tineret	1 557,0	1 698,0	4 123,0	6 324,0	13 702,0	-
<i>Obiectivul specific 1.3.</i> Extinderea numerică și geografică a comunității lucrătorilor de tineret calificați	1 047,0	618,0	1 410,0	1 331,0	4 406,0	-
OBIECTIVUL GENERAL 2: Creșterea nivelului de participare și implicare civică prin programe de instruire, capacitate și împuternicire a tinerilor						
<i>Obiectivul specific 2.1.</i> Creșterea numărului și consolidarea instituțională a structurilor de reprezentare a tinerilor pentru a asigura funcționalitatea acestora	2 824,0	3 776,0	3 959,0	4 522,0	15 081,0	-
<i>Obiectivul specific 2.2.</i> Creșterea numărului de structuri de tineret funcționale și active care contribuie la dezvoltarea comunitară	1 527,0	1 920,0	2 421,0	2 542,0	8 410,0	-
<i>Obiectivul specific 2.3.</i> Asigurarea accesibilității și disponibilității programelor de voluntariat pentru tineri pentru a extinde numărul de beneficiari	1 006,9	4 940,0	1 222,0	1 282,0	8 450,0	-
OBIECTIVUL GENERAL 3: Valorificarea potențialului tinerilor de a realiza inițiative de inovație social și dezvoltare comunitară prin instrumente de suport financiar și material						
<i>Obiectivul specific 3.1.</i> Creșterea numărului de autorități publice locale care implementează programe de suport pentru tineri	3 714,0	4 796,0	5 871,0	7 398,0	21 779,0	-
<i>Obiectivul specific 3.2.</i> Creșterea numărului de organizații de tineret care dezvoltă și implementează inițiative de inovație socială	4 621,0	13 242,0	13 894,0	14 680,0	46 437,0	-
<i>Obiectivul specific 3.3.</i> Crearea unei culturi de participare a tinerilor în instituțiile de învățământ prin susținerea structurilor asociative de tineret și activităților educaționale non-formale	479,0	7 106,0	9 724,0	10 211,0	27 519,0	-
Total costuri, mii lei	24 276,9	46 775,0	53 343,0	60 740,0	185 134,90	-

VI. RISURI ȘI MĂSURI DE PREVENIRE

Nr.	Riscuri	Acțiuni de prevenire și diminuare
1.	Limitarea resurselor financiare alocate de la	- Prioritizarea planificării bugetare calitative și în termeni oportuni pentru aprobările de alocări;

<p>bugetul de stat în contextul prioritizării altor domenii</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Planificarea acțiunilor cu cost de implementare redus, dar cu impact semnificativ; - Integrarea sectorului de tineret în domeniile prioritare de finanțare în cadrul programelor de țară a partenerilor și finanțatorilor externi; - Creșterea graduală a cheltuielilor atribuite implementării programului în corelare cu rezultatele scontate.
<p>2. Șocuri sociale, pandemice, securitate regională și economice frecvente</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Crearea instrumentelor de suport flexibile care pot fi racordate la necesitățile tinerilor; - Prioritizarea intervențiilor la nivel de consolidare a ecosistemului de realizare a programelor dedicate tinerilor; - Abordarea creșterii rezilienței tinerilor în cadrul tuturor nivelurilor de intervenție; - Intervenții centrate pe creșterea în rândul tinerilor a nivelului de educație mediatică, gândire critică și reziliență
<p>3. Lipsa consensului politic între grupurile vizate în Program și instabilitatea politică</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Promovarea conceptului de co-management în elaborarea și implementarea politicilor publice cu impact asupra tinerilor; - Crearea și promovarea platformelor de dialog și cooperare constantă între actorii cheie ai sectorului.
<p>4. Interesul scăzut al tinerilor de a participa civic și decizional</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Promovarea unei abordări complexe și etapizate în implementarea programului pentru a garanta rezultatele scontate; - Realizarea programelor complexe de informare, împuternicire, capacitate, mentorat și suport financiar pentru creșterea nivelului de participare; - Dezvoltarea instrumentelor de colectare și măsurare a datelor relevante în domeniul activismului civic.

În acest context, Guvernul Republicii Moldova, Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova vor întreprinde toate măsurile și vor depune toate eforturile pentru crearea condițiilor optime de implementare a Programului și reducerea riscurilor respective.

VII. AUTORITĂȚI ȘI INSTITUȚII RESPONSABILE

Programul de implementare a Strategiei de dezvoltare a sectorului de tineret *Tineret 2030 pentru perioada 2023-2026* este aprobat și asumat de către Guvernul Republicii Moldova. Responsabilitatea implementării documentului de politici revine în principal Ministerului Educației și Cercetării al Republicii Moldova și Agenției Naționale pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret. Alte autorități publice centrale și locale vizate în Program își vor asuma angajamentul de realizare a acțiunilor planificate în prezentul document.

VIII. INCLUZIUNEA ȘI EGALITATEA DE GEN

Implementarea Programului va fi una de manieră inclusivă și sensibilă la dimensiunea egalității de gen astfel încât să nu lăsăm pe nimeni în urmă. Aceasta va presupune că autoritățile responsabile de implementarea Programului vor depune un efort conștient, pro activ și de lungă durată pentru a: (i) identifica cele mai relevante inegalități ariilor aferente obiectivelor strategice din cadrul Programului; (ii) analiza și înțelegerea nevoilor și barierele specifice pentru diferite grupuri de tineri; (iii) acomodarea rezonabilă și implementarea măsurilor speciale pentru a aborda nevoile și barierele specifice; (iv) măsurarea progresului, ajustarea efortului și consolidarea capacităților sistemului pentru a deveni mai inclusiv.

O precondiție de bază pentru realizarea acestui deziderat este colectarea datelor dezagregate relevante și consultarea largă a tinerilor. În acest sens, autoritățile responsabile de implementarea Programului vor depune un efort substanțial pentru ajustarea și consolidarea cadrului de colectare a datelor din sistemul de tineret. Atât Ministerul Educației și Cercetării, cât și Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret vor desemna persoane cu atribuții în ceea ce privește asigurarea egalității de gen și incluziunii.

La nivel programatic, pentru asigurarea egalității de gen și a incluziunii următoarele intervenții vor fi realizate:

Obiectiv strategic	Acțiuni menite să asigure incluziunea și egalitatea tinerilor
1. Mai mulți tineri beneficiază de programe calitative de tineret.	<p>Elaborarea tuturor materialelor metodologice legate de crearea și gestionarea programelor de tineret prin prisma incluziunii (modalități de identificare și analiză a nevoilor pentru tinerii din grupuri dezavantajate, asigurarea participării echitabile pentru fete și băieți, ajustarea rezonabilă a programelor de tineret pentru tinerii cu dizabilități).</p> <p>Schemele de finanțare pentru programe vor presupune cerințe clare legate de asigurarea incluziunii și egalității.</p> <p>Efortul de dezvoltare a capacităților pentru Centrele de tineret și pentru lucrătorii de tineret va presupune și dezvoltarea cunoștințelor legate de asigurarea incluziunii și egalității.</p> <p>Realizarea și diversificarea programelor de outreach pentru a identifica potențialii beneficiari ai programului, printre care tinerii NEET, tinerii cu dizabilități, de etnie romă, tineri refugiați.</p>
2. Mai mulți tineri se implică civic și în procesele decizionale.	<p>În efortul de constituire și consolidare a platformelor de participare și reprezentare a tinerilor se va ține cont de obiectivul legat de reprezentarea și participarea echitabilă a fetelor, băieților a tinerilor din grupurile dezavantajate.</p> <p>Dezideratul de reprezentare și participare echitabilă va fi consolidat în toate documentele cadru care reglementează/ ghidează activitatea platformelor de participare și reprezentare.</p> <p>Digitalizarea și dezvoltarea programelor inclusive de educație non-formală privind democrație și participare, în particular cu implicarea tinerilor cu dizabilități, tinerii NEET și cei din mediul rural.</p>
3. Mai mulți tineri realizează și se implică în proiecte și inițiative de inovație socială.	<p>Suportul oferit organizațiilor de tineret, structurilor de tineri, instituțiilor de învățământ, va fi legat de cerințe referitoare la asigurarea incluziunii și a egalității.</p>

IX. PROCEDURI DE MONITORIZARE ȘI RAPORTARE

În contextul implementării **Programului** va fi desfășurat procesul de monitorizare a realizării acțiunilor de evaluare a rezultatelor obținute. Procesul de monitorizare și evaluare vine să asigure că acțiunile prioritare ale **Programului** sunt întreprinse și că ele conduc la atingerea obiectivelor și viziunii formulate în Strategia Tineret 2030.

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova va coordona toate acțiunile prevăzute în **Program** pe termen lung și procesele de planificare pe termen scurt și mediu. Monitorizarea implementării se va face permanent cu elaborarea rapoartelor anuale. În aceste rapoarte se va analiza în ce măsură sunt detaliate, planificate și îndeplinite acțiunile prioritare prevăzute în **Program**.

Programul propune două niveluri de indicatori de monitorizare care vor sta la baza evaluării impactului intervențiilor și a documentului de politici per se. Pe de o parte fiecare acțiune este monitorizată în baza unui indicator de produs din planul de acțiuni, pe de altă parte fiecare produs are un indicator de impact măsurat în baza țintelor planificate. Prezentul model va permite în procesul de monitorizare continuă, identificarea golurilor sau lipsurilor în planificare, or există posibilitatea suplimentării cu acțiuni specifice pentru atingerea impactului.

O provocare expusă în cadrul raportului de evaluare a strategiei anterioare de tineret este lipsa instrumentelor de colectare și utilizare a informației statistice relevante dezagregate, fapt ce a îngreunat procesul de monitorizare și evaluare. Programul propune crearea unor instrumente specifice de colectare, identifică modalitatea și periodicitatea în care acestea sunt colectate. Pe de altă parte, sunt planificate studii complexe pe segmentele specifice pentru a asigura coroborarea intervențiilor cu realitățile sociale și economice, dar și cu necesitățile tinerilor.

De două ori pe durata implementării **Programului**, Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova va elabora rapoarte ample de evaluare a gradului de atingere a obiectivelor prevăzute de **Program** și a schimbărilor operate în procesul implementării. În aceste rapoarte se va analiza în ce măsură acțiunile prioritare au condus la realizarea obiectivelor și viziunii Strategiei Tineret 2030.

Activitatea de monitorizare constituie un proces continuu, fiind desfășurată pe toată perioada de implementare. Ele vor include atât colectarea, prelucrarea și analiza datelor de monitorizare, identificarea erorilor sau a efectelor neprevăzute, cât și eventualele rectificări de conținut și de formă în măsurile și activitățile planificate.

Transparența proceselor de implementare a prezentului **Program** se asigură prin publicarea pe pagina web oficială a Ministerului Educației și Cercetării al Republicii Moldova, a rapoartelor intermediare de progres, precum și a raportului final de evaluare după implementarea **Programului**. Ministerul Educației și Cercetării va asigura mediatizarea largă a procesului de realizare a **Programului**, precum și va oferi informații relevante partenerilor din țară și de peste hotare.

**X. PLANUL DE ACȚIUNI
PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR PROGRAMULUI ȘI IMPLEMENTAREA
STRATEGIEI DE DEZVOLTARE A SECTORULUI DE TINERET**

Obiectiv General 1 Creșterea numărului de tineri care beneficiază de programe calitative de tineret prin consolidarea capacităților în cadrul sectorului și profesionalizarea resurselor umane										
Obiectiv specific 1.1 Creșterea numărului de programe calitative și incluzive dedicate tinerilor realizate prin intermediul Centrelor de tineret										
Rezultat anticipat	Acțiuni	Indicator acțiune	Termen	Responsabil / Partener	Cost cumulativ (mii lei)	Ținte pentru indicatorul de impact				
						Referință	2023	2024	2025	2026
Rezultat anticipat 1.1.1. Centrele își diversifică oferta de programe calitative și incluzive pentru tineri Indicator de impact: Numărul total al programelor de tineret evaluate ca fiind calitative	1.1.1.1. Revizuirea și aprobarea cadrului normativ și regulator privind organizarea și funcționarea Centrelor de tineret	Cadru normativ și regulator aprobat	Trim. I 2023	Responsabil Ministerul Educației și Cercetării	0,00	0	20	25	60	70
	1.1.1.2. Elaborarea cadrului metodologic și regulator cu privire la criteriile de calitate ale programelor pentru tineri prestate de către Centrele de tineret.	Cadru metodologic și regulator aprobat	Trim. II 2023		Partener Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret					
	1.1.1.3. Elaborarea mecanismului de finanțare a Centrelor de tineret în bază de performanță	Mecanism de finanțare elaborat și aprobat	Trim. III 2023		0,00					
	1.1.1.4. Elaborarea și implementarea schemei de finanțare în formă de grant acordat pentru realizarea programelor	Schemă de finanțare elaborată și funcțională Minim 20 Centre beneficiază de finanțare anual	Trim. IV 2023	Autoritățile publice locale	32 578,00					
	1.1.1.5. Oferirea suportului metodologic continuu în elaborarea /revizuirea programelor de tineret în baza criteriilor de calitate	20% din Centre de tineret beneficiază anual de suport	Trim. IV 2023		0,00					
	1.1.1.6. Efectuarea evaluării anuale a calității programelor oferite de Centrele de tineret	Raport anual de evaluare realizat Minim 20% din programele evaluate sunt calitative	Trim. IV 2026		111,00					

Rezultat anticipat 1.1.2. Centrele de tineret își consolidează capacitățile instituționale Indicator de impact: Pondere (%) Centrelor de tineret care sunt evaluate ca având procese de management consolidate	1.1.2.1. Evaluarea periodică a necesităților de dezvoltare instituțională de bază a membrilor rețelei naționale a centrelor de tineret.	Raport de evaluare periodică a necesităților elaborat și publicat	Trim. II 2023 Trim. II 2025	Responsabil Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret Partener Ministerul Educației și Cercetării	83,00	0	0	50	75	100
	1.1.2.2. Acordarea suportului în elaborarea planului de dezvoltare instituțională a Centrelor de tineret	10 Centre de tineret beneficiază anual de suport	Trim. IV 2023 - 2026		1 520,00					
	1.1.2.3. Oferirea consultanței și suportului metodologic în dezvoltarea și implementarea instrumentelor de management instituțional	100% din Centrele de tineret au beneficiat anual de suport și mentorat	Trim. IV 2026		0,00					
	1.1.2.4. Evaluarea anuală a Centrelor de tineret în baza proceselor interne manageriale	Raport anual de evaluare realizat și publicat	Trim. IV 2024 Trim. IV 2026		85,00					
Rezultat anticipat 1.1.3. Lucrătorii de tineret din cadrul Centrelor de tineret își dezvoltă abilitățile profesionale de bază. Indicator de impact: Rata lucrătorilor de tineret din Centre care au competențele în lucru de tineret validate	1.1.3.1. Elaborarea sistemului de recunoaștere și validare a competențelor lucrătorilor de tineret din Centrele de tineret	Sistem de validare elaborat și funcțional	Trim. IV 2023	Responsabil Ministerul Educației și Cercetării Partener Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret Ministerul Muncii și Protecției Sociale Autoritățile publice locale	129,00	0	20%	30%	40%	50%
	1.1.3.2. Realizarea programului de dezvoltare profesională pentru lucrătorii de tineret din cadrul Centrelor de tineret	Program dezvoltat și realizat anual 30 de lucrători de tineret instruiți anual	Trim. I 2024 Trim. IV 2026		4 580,00					
	1.1.3.3. Evaluarea și validarea competențelor lucrătorilor de tineret din cadrul Centrelor de tineret	Sistem de evaluare a competențelor elaborat și funcțional Proces de evaluare desfășurat anual	Trim. IV 2024		109,00					

Obiectiv specific 1.2: Diversificarea și extinderea geografică a programelor calitative de tineret realizate de organizațiile de tineret										
Rezultat anticipat	Acțiuni	Indicator acțiune	Termen realizare	Responsabil Partener	Cost cumulativ (mii lei)	Ținte pentru indicatorul de impact				
						Referință	2023	2024	2025	2026
Rezultat anticipat 1.2.1 Tinerii din toate zonele geografice ale	1.2.1.1. Elaborarea studiului privind accesul tinerilor la programe de tineret din perspectivă teritorială	Studiu periodic realizat	Trim. I 2024 Trim. I 2026	Responsabil Ministerul Educației și cercetării	656,00	0	5	10	12	15

Republicii Moldova au acces sporit la programe de tineret Indicator de impact: Numărul de programe pentru tineri derulate de către organizațiile partenere	1.2.1.2. Identificarea și stabilirea parteneriatelor în zonele cu acces limitat la programe de tineret	Minim 10 organizații partenere identificate	Trim. IV 2024	Partener Organizații ale societății civile	0,00					
	1.2.1.3. Elaborarea și realizarea programului de instruire și suport pentru organizațiile de tineret partenere	Program de instruire și suport pentru organizații dezvoltat și realizat	Trim. IV 2026		1 038,00					
	1.2.1.4. Elaborarea și realizarea schemei de finanțare anuală a organizațiilor de tineret partenere	Schemă de finanțare funcțională Minim 10 programe realizate	Trim. I 2024 Trim. IV 2026		3 675,00					
Rezultat anticipat 1.2.2. Organizațiile de tineret creează parteneriate cu autoritățile publice locale pentru a extinde programele de tineret Indicator de impact: Media parteneriatelor per organizație pentru extinderea programelor pentru tineri create	1.2.2.1. Realizarea unui program de instruire și suport pentru autoritățile și instituțiile publice locale în procesul de colaborare cu organizațiile societății civile	Minim 3 instruirii realizate anual Minim 70 de persoane instruite	Trim. IV 2023 Trim. IV 2025	Responsabil Ministerul Educației și Cercetării Partener Organizații ale societății civile	1 567,00	0	5	10	15	20
	1.2.2.2. Implementarea schemei de co-finanțare pentru autoritățile locale pentru dezvoltarea parteneriatelor cu organizațiile societății civile	50 de parteneriate susținute în proporție de 50% din bugetul de stat	Trim. I 2026		2 234,00					
	1.2.2.3. Organizarea forumurilor periodice de parteneriat între autorități publice locale și organizațiile de tineret	Cel puțin un eveniment național realizat	Trim. III 2024 Trim. III 2026		133,00					
Rezultat anticipat 1.2.3. Autoritățile publice dispun de date relevante și dezagregate privind sectorul de tineret Indicator de impact:	1.2.3.1. Dezvoltarea conceptului sistemului informațional pentru colectarea și sistematizarea datelor relevante sectorului de tineret	Concept dezvoltat și aprobat intern Minim 4 nivele de dezagregare a datelor	Trim. I 2024	Responsabil Ministerul Educației și Cercetării Partener Serviciu	0,00	0	0	0	0,5	1
	1.2.3.2. Derularea programului de consolidare a capacităților instituțiilor publice centrale privind integrarea politicilor de tineret	3 instruirii tematice dedicate Agenției naționale pentru dezvoltarea programelor și activității de tineret 3 instruirii dedicate autorităților publice	Trim. IV 2025		1 047,00					

Sistem informațional creat și utilizat de autoritățile publice		centrale (minim 10 autorități)		Tehnologii Informaționale și Securitate Cibernetică						
	1.2.3.3. Crearea și asigurarea funcționalității sistemului informațional	Sistem informațional creat, funcțional și accesibil autorităților publice	Trim. I 2026	Parteneri internaționali	3 350,00					

Obiectiv specific 1.3: Extinderea numerică și geografică a comunității lucrătorilor de tineret calificați										
Rezultat anticipat	Acțiuni	Indicator acțiune	Termen realizare	Responsabil Partener	Cost cumulativ (mii lei)	Ținte pentru indicatorul de impact				
						Referință	2023	2024	2025	2026
Rezultat anticipat 1.3.1. Procedurile pentru profesionalizarea și calificarea profesională a lucrătorilor de tineret devin funcționale Indicator de impact: Incidența lucrătorilor de tineret calificați	1.3.1.1. Elaborarea modulului online de instruire a lucrătorilor de tineret	Modul de instruire online elaborat și disponibil în acces liber	Trim. IV 2023	Responsabil Ministerul Educației și Cercetării Partener Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare Instituții de învățământ superior Organizații ale societății civile	1 857,00	0	0%	10%	20%	35%
	1.3.1.2. Elaborarea sistemului de calificare profesională a lucrătorilor de tineret	Sistem de certificare implementat	Trim. IV 2023		0,00					
	1.3.1.3. Dezvoltarea programului și curriculum de instruire, calificare, recalificare	Curriculum elaborat și aprobat	Trim. II 2025		164,00					
	1.3.1.4. Program de subsidii pentru calificarea și recalificarea lucrătorilor de tineret funcțional	Program de subsidii desfășurat anual	Trim. I 2025		275,00					
Rezultat anticipat 1.3.2. Lucrătorii de tineret dispun de metodologii și instrumente practice pentru a organiza lucrul de tineret calitativ Indicator de impact: Setul metodologic pentru lucrul de tineret elaborat și	1.3.2.1. Elaborarea seturilor metodologice și instrumentarului necesar pentru a realiza calitativ activitățile cu tinerii	Set metodologic elaborat și aprobat	Trim. III 2024	Responsabil Ministerul Educației și Cercetării Partener Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret Organizații ale societății civile	135,00	0	0	1	1	1
	1.3.2.2. Pilotarea și ajustarea setului metodologic privind activitatea de tineret	Set metodologic pilotat și ajustat	Trim. III 2025		0,00					
	1.3.2.3. Crearea rețelei informale a lucrătorilor de tineret	Rețeaua informală a lucrătorilor de tineret creată și funcțională	Trim. I 2024		273,00					

pilotat corespunde necesităților lucrătorilor	1.3.2.4. Organizarea Forumului național a lucrătorilor de tineret și conferințelor tematice dedicate lucrului de tineret	Minim 2 evenimente realizate anual	Trim. IV 2023-2026		142,00						
Rezultat anticipat 1.3.3. Modalitatea de salarizare a lucrătorilor de tineret este îmbunătățită Indicator de impact: Cadrul normativ relevant este aprobat și aplicat	1.3.3.1. Elaborarea standardelor ocupaționale pentru lucrătorii de tineret	Standarde ocupaționale elaborate și aprobate	Trim. II 2025	Responsabil Ministerul Educației și Cercetării Partener Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Finanțelor	0,00	0	0	0	1	1	
	1.3.3.2. Efectuarea modificărilor în Clasificatorul Ocupațiilor al Republicii Moldova	Clasificatorul ocupațiilor modificat	Trim. IV 2025		0,00						
	1.3.3.3. Ajustarea cadrului normativ cu privire la sistemul unic de salarizare	Cadru normativ modificat	Trim. I 2026		0,00						
	1.3.3.4. Punerea în aplicare a modificărilor cu privire la sistemul unic de salarizare	Studiu privind salarizarea lucrătorilor de tineret elaborat	Trim. IV 2026		1 560,00						

Obiectiv General 2

Creșterea nivelului de participare și implicare civică prin programe de instruire, capacitate și împuternicire a tinerilor

Obiectiv specific 2.1: Creșterea numărului și consolidarea instituțională a structurilor de reprezentare a tinerilor pentru a asigura funcționalitatea acestora

Rezultat anticipat	Acțiuni	Indicator acțiune	Termen realizare	Responsabil Partener	Cost cumulativ (mii lei)	Ținte pentru indicatorul de impact				
						Referință	2023	2024	2025	2026
Rezultat anticipat 2.1.1. Autoritățile creează mai multe structuri de co-management în domeniul de tineret Indicator de impact: Ponderea autorităților locale de nivel II care au structuri de co-management funcționale	2.1.1.1. Elaborarea și aprobarea cadrului normativ privind organizarea și funcționarea comisiilor pentru politicile de tineret	Cadru normativ elaborat și aprobat	Trim. I 2023	Responsabil Ministerul Educației și Cercetării Partener Autoritățile administrației publice locale Organizațiile societății civile Parteneri internaționali	0,00	0	5/32	8/32	10/32	13/32
	2.1.1.2. Elaborarea și realizarea programului de suport pentru autoritățile publice locale în crearea structurilor de co-management	Program de suport elaborat și realizat	Trim. IV 2023		3 788,00					
	2.1.1.3. Crearea și asigurarea funcționalității Comisiei pentru politicile de tineret pe lângă Ministerul educației și cercetării	Comisie creată și funcțională	Trim. III 2023		0,00					

	2.1.1.4 Derularea programului de capacitate pentru structurile de co-management privind elaborarea și implementarea politicilor publice realizat	100% din structurile de co-management funcționale au beneficiat de program de capacitate	Trim. I 2024		1 449,00						
	2.1.1.5. Elaborarea raportului de evaluare a funcționalității structurilor de co-management la nivel local	Raport periodic de evaluare realizat	Trim. IV 2024 Trim. IV 2026		170,00						
Rezultat anticipat 2.1.2. Mai multe autorități publice locale implică Consiliile locale ale tinerilor în procesele decizionale Indicator de impact: Incidența autorităților publice locale de nivel II care implică Consiliile locale ale tinerilor în procesele decizionale	2.1.2.1. Îmbunătățirea cadrului normativ și regulator privind participarea tinerilor în procesele decizionale	Cadru normativ și regulator elaborat și aprobat	Trim. III 2023	Responsabil Ministerul Educației și Cercetării Partener Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret Organizațiile societății civile	257,00	67%	67%	75%	80%	85%	
	2.1.2.2. Realizarea campaniei de informare continuă privind oportunitățile de participare a tinerilor	Campanie de informare multianuală derulată	Trim. I 2024-2026		583,00						
	2.1.2.3. Elaborarea reperelor metodologice pentru reprezentanții Consiliilor locale ale tinerilor	Repere metodologice privind participarea tinerilor elaborate	Trim. II 2023		129,00						
	2.1.2.4. Crearea și realizarea cursului de lungă durată pentru reprezentanții Consiliilor locale ale tinerilor	Curs multianual tematic pentru tinerii consilieri locali realizat 100 de tineri consilieri beneficiază anual de instruire tematice	Trim III 2023-2026		1 388,00						
	2.1.2.5. Elaborarea reperelor metodologice pentru autoritățile publice locale privind implicarea tinerilor în procesele decizionale.	Repere metodologice elaborate și aprobate	Trim. IV 2023		129,00						
	2.1.2.6. Crearea și realizarea unui curs de instruire pentru funcționarii publici din autoritățile publice locale privind mecanismele de participare a tinerilor	Program de instruire elaborat și instituționalizat în cadrul unei instituții de învățământ	Trim. III 2024		267,00						
	2.1.2.7. Elaborarea raportului de evaluare a activității Consiliilor locale ale tinerilor	Raport periodic de evaluare a activității consiliilor elaborat și publicat	Trim. IV 2024 Trim. IV 2026		365,00						

Rezultat anticipat 2.1.3. Mai multe platforme și oportunități de participare internațională ale tinerilor devin operaționale Indicator de impact: Numărul de tineri și organizații care participă în cadrul platformelor internaționale	2.1.3.1. Elaborarea mecanismului de finanțare a participării tinerilor în cadrul platformelor internaționale	Mecanism de finanțare elaborat, aprobat și funcțional Minim 3 organizații de tineret beneficiază anual de finanțare	Trim. IV 2023	Responsabil Ministerul Educației și Cercetării Partener Parteneri internaționali Organizațiile societății civile	380,00	0	3	4	5	6
	2.1.3.2. Crearea rețelei neformale de multiplicatori și promotori a practicilor internaționale	Rețea neformală creată și funcțională Minim 2 ședințe/ evenimente realizate anual	Trim. II 2024		0,00					
	2.1.3.3. Elaborarea și pilotarea Programului Tânăr delegat la Națiunile Unite	Program elaborat, aprobat și realizat anual	Trim. III 2023		1 575,00					
Rezultat anticipat 2.1.4. Structurile neformale de participare a tinerilor împărtășesc și promovează valorile și instrumentele democratice Indicator de impact: Numărul structurilor neformale de participare a tinerilor active și antrenate în promovarea democrației	2.1.4.1. Cartografierea structurilor neformale ale tinerilor active	Registru creat și actualizat anual	Trim. III 2023	Responsabil Ministerul Educației și Cercetării Partener Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret Parteneri internaționali Organizațiile societății civile	305,00	5	10	15	20	25
	2.1.4.2. Elaborarea programelor de instruire pentru cursurile non-formale dedicate organizațiilor neformale	3 suporturi tematice de curs elaborate și aprobate	Trim. II 2024		0,00					
	2.1.4.3. Derularea cursurilor tematice de formare pentru structurile neformale de tineret	3 cursuri tematice de lungă durată derulate 100 beneficiari anual	Trim. III 2024		2 471,00					
	2.1.4.4. Oferirea suportului metodologic, informațional și de mentorat structurilor neformale de participare privind elaborarea propunerilor de politici publice	Minim 6 ședințe online derulate anual Minim 2 instruirii realizate anual	Trim. IV 2025		1 047,00					
	2.1.4.5. Conceptualizarea și derularea unei campanii naționale privind valorile și instrumentele democratice	1 campanie națională derulată Minim 10 structuri implicate în promovare și multiplicare	Trim. II 2024		349,00					
	2.1.4.6. Crearea platformei de comunicare între structurile neformale de participare	1 forum realizat anual 2 ședințe online realizate anual	Trim. II 2024		429,00					

Obiectiv specific 2.2: Creșterea numărului de structuri de tineret funcționale și active care contribuie la dezvoltarea comunitară										
Rezultat anticipat	Acțiuni	Indicator acțiune	Termen realizare	Responsabil Partener	Cost cumulativ (mii lei)	Ținte pentru indicatorul de impact				
						Referință	2023	2024	2025	2026
Rezultat anticipat 2.2.1. Mai mulți tineri dețin competențele necesare pentru a organiza comunități Indicator de impact: Numărul tinerilor organizatori comunitari care realizează activități	2.2.1.1. Elaborarea reperelor metodologice și instrucțiunilor de mobilizare comunitară	Repere metodologice și instrucțiuni elaborate și aprobate	Trim. III 2023	Responsabil Ministerul Educației și Cercetării Partener Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret Organizațiile societății civile	165,00	0	20	30	40	50
	2.2.1.2. Crearea rețelei informale de tineri organizatori comunitari	Rețea națională creată și funcțională Minim 2 ședințe / evenimente realizate	Trim. IV 2023		0,00					
	2.2.1.3. Program de instruire a tinerilor organizatori și facilitatori comunitari dezvoltat	Program de instruire elaborat și aprobat	Trim. IV 2023		1 000,00					
	2.2.1.4. Derularea programului de instruire pentru tinerii organizatori comunitari	75 de organizatori comunitari formați anual	Trim. IV 2024-2026		0,00					
	2.2.1.6. Cartografierea și sistematizarea informației privind tinerii organizatori comunitari și inițiativele realizate	Registrul organizatorilor comunitari elaborat	Trim. IV 2024		0,00					
Rezultat anticipat 2.2.2. Mai multe grupuri comunitare ale tinerilor sunt create și realizează inițiative civice Indicator de impact: Numărul tinerilor care se implică sistematic în activitățile de dezvoltare comunitară	2.2.2.1. Program de finanțare a inițiativelor civice a tinerilor dezvoltat și realizat	Program de finanțare dezvoltat și realizat anual 100 de inițiative comunitare finanțate anual	Trim. III. 2023-2026	Responsabil Ministerul Educației și Cercetării Partener Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret Parteneri internaționali	4 311,00	0	200	300	400	500
	2.2.2.2. Derularea unei campanii multianuală de promovare a implicării comunitare	Campanie desfășurată anual	Trim. II 2024-2026		169,00					
	2.2.2.3. Colectarea datelor dezagregate privind activitatea grupurilor comunitare	Compendiu statistic creat și actualizat anual	Trim. IV 2024-2026		0,00					
Rezultat anticipat 2.2.3. Se extinde numărul de	2.2.3.1. Dezvoltarea și derularea programului de instruire pentru organizațiile de tineret locale în domeniul participării tinerilor	Program de instruire dezvoltat și aprobat	Trim. IV 2023-2026	Responsabil Agenția Națională pentru Dezvoltarea	1 388,00	30	40	50	60	70

organizații de tineret active		Minim 25 de organizații beneficiat de instruire		Programelor și Activității de Tineret						
Indicator de impact: Numărul de organizații de tineret active	2.2.3.2. Elaborarea și implementarea schemei de finanțare pentru organizațiile de tineret pentru inițiative locale de participare	Schemă de finanțare dezvoltată și disponibilă Minim 10 organizații beneficiare anual	Trim. II 2024-2026	Partener Organizațiile societății civile	1 377,00					
	2.2.3.3. Susținerea schimbului de experiențe și bune practici între organizațiile de tineret	Minim 2 evenimente tematice realizate anual	Trim. IV 2024-2026		0,00					

Obiectiv specific 2.3: Asigurarea accesibilității și disponibilității programelor de voluntariat pentru tineri pentru a extinde numărul de beneficiari

Rezultat anticipat	Acțiuni	Indicator acțiune	Termen realizare	Responsabil Partener	Cost cumulativ (mii lei)	Ținte pentru indicatorul de impact				
						Referință	2023	2024	2025	2026
Rezultat anticipat 2.3.1. Cadrul normativ privind activitatea de voluntariat este îmbunătățit Indicator de impact: Cadrul normativ elaborat și aprobat	2.3.1.1 Realizarea analizei ex-post privind impactul actelor normative cu privire la voluntariat	Analiză ex-post realizată	Trim. IV 2023	Responsabil Cancelaria de Stat Partener Ministerul Educației și Cercetării Parlamentul Republicii Moldova	212,00	0	0	1	1	1
	2.3.1.2. Revizuirea cadrului legal și normativ privind activitatea de voluntariat și instrumentele de promovare a voluntariatului.	Proiect de lege elaborat și aprobat Proiect de hotărâre a guvernului elaborat și aprobat	Trim. III 2024		0,00					
Rezultat anticipat 2.3.2. Conceptul cu privire la agregatorul de oportunități de voluntariat este creat și pilotat Indicator de impact: Numărul anual de oportunități de	2.3.2.1 Crearea platformei online de sistematizare și promovare a oportunităților de voluntariat	Platformă online creată și funcțională	Trim. IV 2024	Responsabil Ministerul Educației și Cercetării Partener Serviciu Tehnologii Informaționale și Securitate Cibernetică	6 755,00	0	0	80	240	500
	2.3.2.2. Desfășurarea campaniilor de informare și promovare a platformei	Campanie desfășurată	Trim. IV 2025		95,00					
	2.3.2.3. Realizarea instruirilor tematice pentru organizații și coordonatorii de voluntari	Minim 3 instruiți desfășurate anual	Trim. IV 2023-2026		1 388,00					

voluntariat pe platformă	2.3.2.4. Monitorizarea și oferirea suportului metodologic organizațiilor gazdă privind implementarea planurilor de voluntariat	Minim 10 organizații beneficiază anual de suport Minim 10 planuri de voluntariat monitorizate	Trim. I 2024	Organizații ale societății civile	0,00					
--------------------------	--	--	--------------	-----------------------------------	------	--	--	--	--	--

Obiectiv General 3

Valorificarea potențialului tinerilor de a realiza inițiative de inovație socială și dezvoltare comunitară prin instrumente de suport financiar și material

Obiectiv specific 3.1: Creșterea numărului de autorități publice locale care implementează programe de suport pentru tineri

Rezultat anticipat	Acțiuni	Indicator acțiune	Termen realizare	Responsabil Partener	Cost cumulativ (mii lei)	Ținte pentru indicatorul de impact				
						Referință	2023	2024	2025	2026
Rezultat anticipat 3.1.1. Mai multe programe de suport pentru tineri sunt realizate de autoritățile publice locale Indicator de impact: Numărul autorităților publice locale care realizează programe de tineret	3.1.1.1. Perfecționarea cadrului regulator și instrumentarului necesar pentru susținerea financiară a inițiativelor tinerilor la nivel local	Cadru normativ și regulator ajustat aprobat Instrumentar dezvoltat și aprobat	Trim. II 2023	Responsabil Ministerul Educației și Cercetării Partener Autoritățile administrației publice locale	212,00	11	11	16	21	26
	3.1.1.2. Crearea și aplicarea instrumentelor de raportare privind programele locale realizate	Instrument de colectare a datelor creat și funcțional	Trim. II 2023		0,00					
	3.1.1.3 Crearea și aplicarea mecanismului de co-finanțare a programelor de granturi locale	Mecanism de co-finanțare dezvoltat și aprobat Minim 11 autorități publice locale realizează anual programe de granturi	Trim. IV 2023		20 936,00					
Rezultat anticipat 3.1.2. Autoritățile publice locale beneficiază de suport metodologic pentru implementarea programelor de suport pentru tineri	3.1.2.1 Dezvoltarea și realizarea cursului de instruire pentru funcționarii publici locali în domeniul planificării strategice	Program și plan de instruire creat și aprobat Minim 3 instruirii realizate anual Minim 20% din funcționari instruiți anual	Trim. I 2024-2025	Responsabil Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret Partener Organizații ale societății civile	631,00	5	5	8	11	15

Indicator de impact: Numărul autorităților locale de nivel II cu documente strategice în realizare	3.1.2.2. Implementarea programului de suport pentru elaborarea documentelor de planificare strategică pe domeniul de tineret	Program de suport și mentorat creat și aprobat Minim 5 autorități locale beneficiază de suport anual	Trim. III 2023-2026		0,00					
--	--	---	---------------------	--	------	--	--	--	--	--

Obiectiv specific 3.2: Creșterea numărului de organizații de tineret care dezvoltă și implementează inițiative de inovație socială

Rezultat anticipat	Acțiuni	Indicator acțiune	Termen realizare	Responsabil Partener	Cost cumulativ (mii lei)	Ținte pentru indicatorul de impact				
						Referință	2023	2024	2025	2026
Rezultat anticipat 3.2.1. Organizațiile de tineret dezvoltă și realizează inițiative de inovație socială în cadrul Youth Labs Indicator de impact: Numărul de proiecte de inovație socială realizate de organizațiile rezidente Youth Labs	3.2.1.1. Elaborarea conceptului de Youth Labs	Concept elaborat și aprobat	Trim. I 2023	Responsabil Ministerul Educației și Cercetării Partener Parteneri internaționali Organizații ale societății civile	233,00	0	5	10	15	20
	3.2.1.2. Crearea mecanismului de atribuire a suportului material pentru organizațiile rezidente	Mecanism de acordare a suportului elaborat	Trim. II 2023							
	3.2.1.3. Crearea și dotarea spațiilor Youth Labs	Minim 3 Youth Labs create și funcționale Minim 15 organizații rezidente	Trim. III 2024		27 499,00					
	3.2.1.4. Realizarea analizei de impact a programului Youth Labs	Analiză de impact realizată	Trim. IV 2026		89,00					
Rezultat anticipat 3.2.2. Mai multe organizații de tineret beneficiază de suport pentru realizarea inovațiilor sociale Indicator de impact: Numărul de programe de inovație socială susținute	3.2.2.1. Dezvoltarea notei de concept privind programul de inovație socială	Notă de concept elaborată și aprobată	Trim. II 2023	Responsabil Ministerul Educației și Cercetării Partener Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret Organizații ale societății civile	103,00	0	20	23	25	30
	3.2.2.2. Desfășurarea Programului de granturi național pentru organizațiile de tineret ce inovează	Program de granturi realizat Minim 20 de organizații anual beneficiază de finanțare	Trim. III 2023 Trim. I 2024-2026		18 361,00					
	3.2.2.3. Realizarea campaniilor anuale de comunicare și promovare a programului de granturi	Campanie anuală de comunicare și promovare realizată	Trim. I 2024-2026		152,00					

	3.2.2.4. Dezvoltarea mecanismului de sistematizare a datelor și analiză a impactului programului de granturi	Raport anual de evaluare a impactului	Trim. III 2023		0,00					
--	--	---------------------------------------	----------------	--	------	--	--	--	--	--

Obiectiv specific 3.3: Crearea unei culturi de participare a tinerilor în instituțiile de învățământ prin susținerea structurilor asociative de tineret și activităților educaționale non-formale

Rezultat anticipat	Acțiuni	Indicator acțiune	Termen realizare	Responsabil Partener	Cost cumulativ (mii lei)	Ținte pentru indicatorul de impact				
						Referință	2023	2024	2025	2026
Rezultat anticipat 3.3.1. Granturi disponibile pentru organizațiile studențești Indicator impact: Numărul de proiecte realizate de organizațiile studențești	3.3.1.1. Realizarea studiului de oportunitate privind dezvoltarea organizațiilor studențești	Studiu realizat	Trim. III 2023	Responsabil Ministerul Educației și Cercetării Partener Instituții de învățământ Organizații ale societății civile	81,00	0	0	10	15	20
	3.3.1.2. Crearea mecanismului de finanțare a instituțiilor de învățământ pentru susținerea organizațiilor studențești	Mecanism de finanțare creat și aprobat	Trim. I 2024		0,00					
	3.3.1.3. Crearea sistemului de colectare a datelor dezagregate din proiectele realizate	Instrument de colectare și sistematizare a datelor creat și funcțional	Trim. II 2024		0,00					
	3.3.1.4. Derularea anuală a programului de finanțare organizațiilor studențești	Program de finanțare derulat anual Minim 10 instituții finanțate anual	Trim. II 2024		14 454,00					
	3.3.1.5. Crearea raportului consolidat privind proiectele și inițiativele finanțate	Metodologie elaborată Raport anual elaborat și publicat	Trim. IV 2026		0,00					
Rezultat anticipat 3.3.2. Mai multe programe și activități de tineret realizate de organizațiile de tineret în instituțiile educaționale Indicator: Numărul organizațiilor studențești active	3.3.2.1. Derularea programului de suport pentru consolidarea instituțională a organizațiilor studențești	Acte model de constituire, organizare și funcționare dezvoltate	Trim. I 2024-2026	Responsabil Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret Partener Instituții de învățământ Organizații ale societății civile	62,00	0	10	15	20	25
	3.3.2.2. Program de instruire pentru organizațiile studențești derulat anual	Program de instruire elaborat și aprobat Minim 15 organizații studențești beneficiare	Trim. IV 2024-2026		835,00					

Rezultat anticipat 3.3.3. Mai multe spații multifuncționale dedicate tinerilor create în instituțiile de învățământ Indicator: Numărul de spații multifuncționale dedicate tinerilor create și funcționale	3.3.3.1. Crearea standardelor minime de calitate privind spațiile multifuncționale dedicate tinerilor	Standarde aprobate	Trim. IV 2023	Responsabil Ministerul Educației și Cercetării Partener Instituții de învățământ Parteneri internaționali	223,00	0	0	2	4	4
	3.3.3.2. Identificarea parteneriatelor pentru dezvoltarea spațiilor multifuncționale	Minim 3 parteneriate create	Trim. IV 2023		0,00					
	3.3.3.3. Program de suport financiar pentru universități pentru crearea și dotarea spațiilor multifuncționale prietenoase tinerilor	Minim 10 spații create în instituțiile de învățământ	Trim. II 2024-2026		11 865,00					

Notă informativă
la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea
Strategiei de dezvoltare a sectorului de tineret „Tineret 2030”
și a Programului de implementare pentru perioada 2023-2026
a Strategiei sectorului de tineret „Tineret 2030”

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului
Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Strategiei de dezvoltare a sectorului de tineret „Tineret 2030” și a Programului de implementare pentru perioada 2023-2026 a Strategiei sectorului de tineret „Tineret 2030” este elaborat de Ministerul Educației și Cercetării.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
Strategia de dezvoltare a sectorului de tineret „Tineret 2030” și Programul de implementare a acesteia sunt elaborate în temeiul art. 9, alin.(2), lit. a) din Legea nr. 215/2016 cu privire la tineret, precum și în scopul executării acțiunii 18.1.1, cap. XVIII din Programul de Acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2022 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 235/2021.
3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene
Proiectul nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.
4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi
<p>Strategia de dezvoltare a sectorului de tineret „Tineret 2030,, este cel de-al patrulea document de politici publice în domeniu. Fundamentată în concluziile și recomandările din raportul de evaluare finală a <i>Strategiei naționale de dezvoltare a sectorului de tineret 2020</i>, strategia <i>Tineret 2030</i> abordează bunăstarea tinerilor prin prisma necesității dezvoltării unui ecosistem de instituții și actori responsabili care își coordonează activitățile și își bazează intervențiile pe necesitățile reale ale tinerilor.</p> <p>Chiar dacă subiectul principal al politicii statului îl constituie tinerii, strategia sectorului de tineret trasează intervenții orientate pe activitatea structurilor asociative și grupurilor de inițiativă ale tinerilor, lucrătorilor de tineret, instituțiilor publice și private, autorităților publice ca elemente de realizare a politicii, urmărind obiectivele de dezvoltare și activizare a tinerilor.</p> <p>Strategia Tineret 2030 urmărește asigurarea continuității politicilor și direcțiilor de intervenție în fostul document de politici, accentuând importanța dezvoltării instrumentelor și mecanismelor noi pentru a asigura crearea unui sistem de realizare a politicii sectoriale.</p> <p>Strategia Tineret 2030 este concentrată pe consolidarea sectorului de tineret și pe integrarea verticală a acestuia. Prin consolidarea unui sector puternic și sustenabil, va fi asigurat un sistem de politici sectoriale dedicate tinerilor, care va avea acces la beneficiarul direct și va promova o comunicare calitativă cu aceștia. În perioade de criză, precum cea a refugiaților sau cea pandemică, sectorul de tineret va fi suficient de consolidat și flexibil pentru a analiza provocarea și a propune o soluție pe care o va putea implementa, pentru a atenua impactul și a asigura bunăstarea tinerilor.</p> <p>Fundamentată în necesitatea promovării unei abordări strategice în realizarea politicii de tineret asumată în cadrul Acordului de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană, în diversitatea și amplitudinea intervențiilor proiectate, strategia contribuie la atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă, după cum urmează:</p> <ul style="list-style-type: none">- Până în 2030 va crește substanțial numărul de tineri și adulți ce dețin competențe relevante pentru angajare (ODD 4.4)- Toți elevii/studenții vor obține cunoștințe și competențe necesare pentru promovarea dezvoltării durabile și a stilurilor de viață durabile, protecției mediului, modului sănătos de viață, drepturilor omului, egalității de gen, culturii păcii și nonviolentei, cetățeniei globale și

aprecierii diversității culturale, precum și a contribuției culturii la dezvoltarea durabilă (ODD 4.7);

- Creșterea ratei de participare a tinerilor și adulților în procesul de educație formală și non-formală pe parcursul vieții, pe sexe (ODD 4.3.1).
- Asigurarea și promovarea participării depline și eficiente a fetelor și femeilor și egalității de șanse la posturi de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică (ODD 5.5).
- Creșterea ponderii populației care consideră că procesul de luare a deciziilor este incluziv și participativ, etc. (ODD 16.7.2.1)
- Încurajarea și promovarea parteneriatelor dintre tineri și autoritățile publice întru a dezvolta platforme viabile de participare a tinerilor la procesele decizionale, în baza experienței și strategiilor de resurse ale parteneriatelor (ODD 17).

Concordanța cu Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”

Prezentul document de politici operaționalizează obiectivele strategice de convergență asumate prin Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030” după cum urmează:

- Instituționalizarea și asigurarea funcționalității comisiilor de co-management pentru politici de tineret, cu scopul coordonării intervențiilor sectoriale pentru tineri și organizații de tineret, precum și asigurarea, susținerea activității acestora prin programe de co-finanțare și suport;
- Promovarea unei abordări strategice și sistemice în dezvoltarea sectorului de tineret și a programelor dedicate tinerilor. Dezvoltarea infrastructurii, structurilor și oportunităților pentru implicarea și participarea civică a tinerilor la toate nivelurile;
- Susținerea sistematică a inițiativelor de inovație socială ale tinerilor și organizațiilor de tineret prin mecanisme de finanțare nerambursabilă și suport material;
- Extinderea programelor dedicate tinerilor pentru a acoperi grupurile social-vulnerabile și zonele greu accesibile;
- Promovarea participării civice a tinerilor și consolidarea democrației participative în rândul tinerilor prin programe dedicate și focusate;
- Instituționalizarea și recunoașterea lucrului de tineret ca instrument de realizare a activităților cu tinerii și extinderea comunității de practicieni în domeniu;
- Dezvoltarea mecanismelor de suport pentru integrarea activităților de educație non-formală dedicate tinerilor în instituțiile de învățământ superior.
- Crearea oportunităților pentru petrecerea timpului liber în activități extrașcolare și de socializare civilizată, pentru a reduce incidența fenomenului delincvenței juvenile.

Concordanța cu Planul de acțiune pentru tineret în acțiunea externă a Uniunii Europene 2027 *Promovarea participării semnificative a tinerilor și a împuternicirii în acțiunea externă a UE pentru dezvoltare durabilă, egalitate și pace* se conturează în următoarele viziuni strategice abordate:

- promovarea parteneriatelor pentru implicare, împuternicire și conexiune;
- promovarea participării semnificative a tinerilor în elaborarea politicilor, dar și în agenda de pace și securitate;
- crearea platformelor de dialog sistematice cu organizațiile de tineret;
- sporirea capacității instituționale și expertizei cu privire la modul de lucru cu și pentru tineri, dar și la protecția copilului prin formare, orientări și schimb de bune practici;
- asigurarea că nimeni nu este lăsat în urmă prin abordarea inegalităților și barierelor structurale, integrarea egalității de gen și aplicarea unei abordări inter secționale.

Strategia *Tineret 2030* abordează în viziune, acțiune și impact următorii actori:

- Tinerii și organizațiile de tineret;
- Structurile neformale de participare a tinerilor și grupurile de inițiativă;
- Centrele de tineret și alte instituții ce realizează programe de tineret;
- Instituțiile de învățământ superior și structurile de tineret din acestea;
- Autoritățile publice centrale, locale și autonome;
- Lucrătorii de tineret și organizatorii comunitari;
- Voluntarii și organizațiile ce activează în domeniul voluntariat;

- Organizațiile din alte sectoare ce lucrează cu și pentru tineri.

Divizată în două programe de implementare realizate progresiv, Strategia Tineret 2030 propune o intervenție inițial verticală, urmând o integrare pe orizontală a perspectivei de tineret în cadrul politicilor sectoriale relevante în cadrul celui de-al doilea program.

În primă instanță, este abordată construcția unui sector rezilient de tineret, în jurul căruia sunt construite intervențiile sectoriale dedicate tinerilor. În acest sens, documentul de politici pune accent pe consolidarea instituțională și capacitatea resurselor umane ce activează în domeniu ca repere de realizare a programelor de tineret. Autoritățile, instituțiile și organizațiile care au capacitatea de a realiza politici și programe centrate pe necesitățile tinerilor reprezintă cheia sustenabilității sectorului.

În cea de-a doua instanță, documentul abordează tinerii ca actori activi civic și decizional, acoperind prin intervențiile trasate segmentele care rămân a fi proprii domeniului: activism civic și voluntariat, participare semnificativă, implicare în dezvoltare comunitară și locală, dezvoltarea competențelor prin educație non-formală, lucru de tineret și inovație socială. În acest sens, documentul pune accent pe instrumentele de împuternicire a tinerilor ca indivizi, grupuri de inițiativă și organizații de tineret pentru a-și realiza potențialul și creșterea rezilienței tinerilor în fața schimbărilor sau șocurilor sociale și economice.

În cea de-a treia instanță, strategia trasează intervenții de suport direct pentru susținerea realizării potențialului de inovație al tinerilor, prin mecanisme și scheme de finanțare distincte. Oportunitățile de finanțare sunt diversificate pentru a acoperi inițiativele individuale ale tinerilor, a grupurilor de inițiativă non-formale sau a organizațiilor de tineret. Pentru a acoperi în aspect geografic și social o arie extinsă a tinerilor sunt utilizate ca punct de intrare în politici, instituțiile cu acces ridicat la beneficiarii direcți, precum autoritățile publice locale, organizațiile de tineret și instituțiile de învățământ.

Strategia Tineret 2030 propune 3 direcții de orientare strategică, fiecare cu o abordare distinctă:

1. **Lucru de tineret calitativ, accesibil și inclusiv.** Abordarea promovată în cadrul primei direcții strategice este una de construcție a sistemului de instituții, autorități și resursă umană capabilă să realizeze programe în mod calitativ, pornind de la necesitățile tinerilor, utilizând particularitățile lucrului de tineret ca instrument de bază. Se pune prioritate pe numărul, calitatea, acoperirea geografică și finanțarea programelor de tineret prin prisma capacităților sectorului de a le realiza.

2. **Crearea culturii de participare civică și decizională în rândul tinerilor.** Intervențiile asumate în cadrul direcției strategice prioritare 2 au la bază o abordare de împuternicire a tinerilor pentru ca aceștia să inițieze și să se implice în dezvoltarea comunitară. Concentrând resursele umane și financiare pe creșterea competențelor tinerilor pentru participare semnificativă, stimularea deschiderii autorităților publice pentru implicarea tinerilor în procesele decizionale, digitalizarea instrumentelor de promovare a voluntariatului, direcția de orientare strategică 2 țintește spre motivația și capacitatea tinerilor de a deveni cetățeni activi.

3. **Inovație socială inițiată și promovată de tineri.** Direcția de orientare strategică 3 are la bază necesitatea de a susține inițiativele tinerilor de a inova social prin intervenții directe financiare și materiale, asigurând un element cheie în conceptul învățare prin practică. Intrarea în politica publică se face prin intermediul autorităților locale, instituțiilor de învățământ superior, organizații de tineret și grupurilor de inițiativă.

În complementaritatea și complexitatea intervențiilor propuse, se urmărește crearea unui ecosistem propice pentru dezvoltarea multilaterală a tinerilor, unde instituții puternice în care activează personal competent, realizează programe de creștere a competențelor și capacităților tinerilor pentru a realiza propriile inițiative țintite spre rezolvarea problemelor comunitare și inovație socială. Tot acest ecosistem este unul sustenabil și suficient finanțat. De asemenea, Strategia propune un sistem vertical de valori care urmează a fi cultivate și împărtășite de tineri în cadrul activităților și programelor realizate.

Pentru atingerea țintelor propuse a fost elaborat **Programul de implementare a Strategiei de dezvoltare a sectorului de tineret „Tineret 2030”** (numit în continuare *Program*) care operaționalizează intervențiile propuse în Strategie și le transformă în acțiuni specifice menite să

atingă un rezultat scontat, accentul fiind setat pe indicatorul de impact, nu pe indicatorul de acțiune din document.

Documentul de politici stabilește sistemul de acțiuni și sarcini pentru factorii de decizie în autoritățile și instituțiile cu atribuții în domeniul de tineret în vederea implementării obiectivelor și priorităților stabilite în cadrul Strategiei. Programul este elaborat în conformitate cu Planul de acțiuni al Guvernului Republicii Moldova pentru anii 2021-2022, Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, Planul de acțiuni al UE pentru tineret pentru anii 2022 - 2027 și Strategia sectorului de tineret a Consiliului Europei 2030.

Totodată, Programul are o abordare intersectorială și incluzivă, astfel, prioritățile acestuia se extind și asupra Programului Național pentru Ocuparea Forței de Muncă 2022-2026 și Programului național de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități pentru anii 2017-2022 în parte ce ține de participare în procesul decizional și cele democratice, precum și implicarea acestora în activități de educație non-formală.

Urmare a implementării documentului de politici:

- tinerii vor împărtăși o verticală a valorilor naționale care îi va defini ca cetățeni ai statului și în care se vor ancora competențele și abilitățile dezvoltate;
- va exista un sistem de colectare și sistematizare a informației privind situația reală a tinerilor din Republica Moldova, provocările și necesitățile acestora;
- tinerii vor cunoaște și promova valori universale precum drepturile omului, egalitatea de gen, democrația, pacea, pluralismul, diversitatea, incluziunea, solidaritatea, toleranța și justiția;
- proiectele cu impact pentru tineri din alte domenii vor putea fi implementate prin intermediul ecosistemului de tineret;
- vor fi diversificate parteneriatele locale și internaționale întru a dezvolta sectorul de tineret;
- vor fi create condiții pentru dezvoltarea multilaterală a tinerilor în cadrul proceselor educaționale non-formale și informale;
- va fi valorificat potențialul inovator al tinerilor prin instrumente directe de suport pentru realizarea inițiativelor;
- va fi diversificată oferta de programe cu impact asupra dezvoltării multilaterale și stării de bine a tinerilor prestate de către Centrele de tineret și organizațiile de tineret;
- va fi creat un sistem de monitorizare și asigurare a calității programelor de tineret realizate de Centrele de tineret și organizațiile de tineret;
- va fi asigurată o sinergie între procesul educațional formal și cel non-formal în cadrul instituțiilor de învățământ superior care va contribui la dezvoltarea competențelor soft al tinerilor;
- vor fi instituite mecanisme de suport pentru asigurarea sustenabilității organizațiilor de tineret ca element de inovație în sector;
- va fi asigurat rolul semnificativ al tinerilor în procesele de elaborare a politicilor publice, bugetelor și proceselor decizionale cu impact asupra bunăstării lor;
- va fi asigurată activizarea tinerilor NEET și a celor cu necesități speciale;
- va fi îmbunătățit sistemul de planificare și realizare bugetară pentru activitățile de tineret al autorităților publice locale;
- lucrul de tineret va deveni un instrument integrat în toate activitățile cu tinerii și va fi realizat în un mod calitativ și incluziv;
- creșterea atractivității și competitivității pentru pozițiile de lucrător de tineret.

Rezultate anticipate către anul 2026:

- 41% de autorități publice locale de nivel II care au structuri de co-management funcționale
- Incidența autorităților publice locale de nivel II care implică consiliile locale ale tinerilor în procesul decizional de 85% către anul 2026
- minim 6 structuri de tineret sunt parte a platformelor internaționale dedicate tinerilor
- 25 de structuri neformale de participare a tinerilor active antrenate în promovarea valorilor și instrumentelor democratice
- minim de 140 de tineri organizatori comunitari care realizează activități de mobilizare comunitară activi

- minim 1400 de tineri se implică sistematic în activități de dezvoltare comunitară
- minim 70 de organizații de tineret sunt active către anul 2026
- minim 500 de oportunități de voluntariat sunt promovate pe agregatorul online de oportunități dedicate voluntarilor
- minim 26 de autorități publice locale de nivel II realizează programe de tineret
- minim 15 autorități publice locale de nivel II au documente strategice pe domeniul de tineret elaborate, consultate cu tinerii, aprobate și în implementare
- minim 20 de proiecte de inovație socială sunt realizate anual de organizațiile de tineret rezidente Youth Labs
- minim 98 de programe de inovație socială sunt realizate până în 2026 de organizațiile de tineret susținute în cadrul programului
- minim 20 de organizații studențești sunt susținute anual prin programe de granturi
- numărul organizațiilor studențești active în instituțiile educaționale este de minim 25
- 10 spații multifuncționale dedicate tinerilor create și funcționale în instituțiile de învățământ

Formularea procentuală a bugetului:

65% din resursele financiare planificate sunt oferite sub formă de subsidii și grant pentru realizarea inițiativelor tinerilor și organizațiilor de tineret, precum și asigurarea calității programelor prestate.

15.6% reprezintă investiții în Laboratoarele de tineret ca instrument de susținere a inițiativelor de inovație socială de către organizații de tineret și pentru acoperirea geografică cu programe pentru tineri.

11% sunt alocate pentru consolidarea capacităților organizațiilor, instituțiilor, tinerilor pentru a realiza politici și programe calitative de tineret prin instruire și formări.

3.8% din buget reprezintă crearea sistemelor informaționale și instrumentelor de colectare a datelor dezagregate.

3.3% sunt alocate expertizei tehnice.

Restul resurselor financiare sunt pentru campanii informaționale și de promovare, ajustarea sistemului de salarizare și expertiză națională sau internațională.

Formulare practică a planului:

17 acțiuni realizate de autoritatea publică fără a implica costuri.

23 acțiuni presupun elaborarea unui produs analitic (metodologie, mecanism, standarde ocupaționale etc.)

15 acțiuni presupun consolidarea capacităților prin instruire și formări

4 acțiuni reprezintă realizarea campaniilor mediatice și informaționale

1 soluție digitală

11 acțiuni presupun acordarea mijloacelor financiare sub formă de subsidii sau grant.

5. Fundamentarea economico-financiară

Aprobarea proiectului de Strategie Tineret 2030 presupune inclusiv și aprobarea Programului de implementare a acesteia pentru perioada 2023-2026, care va genera costuri de implementare necesare a fi alocate din Bugetul de Stat, estimate aproximativ la 185 milioane lei.

Luând în calcul că anual bugetul MEC pentru implementarea politicilor de tineret este de aproximativ 16 milioane lei este necesară alocarea mijloacelor financiare suplimentare în valoare de aproximativ 121 milioane lei.

Urmare a aprobării documentului de politici va fi inițiat un proces de identificare a resurselor financiare necesare implementării, inclusiv din resursele financiare interne alocate autorității publice centrale pentru dezvoltarea politicilor din alte domenii de competență. Vor fi înaintate propuneri pentru cadrul bugetar pe termen mediu și de alocare a resurselor suplimentare pentru anul curent la etapa rectificării bugetului.

Resursele financiare planificate sunt ajustate la o rată a inflației de 5.5% anuală.

Implementarea Programului este planificată a fi realizată exclusiv din bugetul național. Posibilitatea atragerii resurselor financiare suplimentare din partea partenerilor externi implică un set de riscuri care pot bloca implementarea documentului de politici.

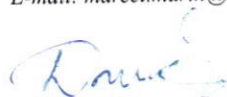
Programul de implementare propus este unul modular. În acest sens, atragerea resurselor suplimentare în implementare va conduce la revizuirea țintelor pentru a crește nivelul de ambiție.
6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare
Pentru asigurarea implementării prevederilor proiectului nu este necesară modificarea cadrului normativ în vigoare.
7. Avizarea și consultarea publică a proiectului
În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239-XVI/2008 privind transparența în procesul decizional, Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, anunțul de intenție privind elaborarea proiectului a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Educației și Cercetării www.mec.gov.md .
8. Constatările expertizei anticorupție
Proiectul urmează a fi remis pentru efectuarea expertizei anticorupție către Centrul Național Anticorupție după realizarea primei etape de avizare.
9. Constatările expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene
Proiectul nu intră în categoria actelor normative care necesită expertiză de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene.
10. Constatările expertizei juridice
Proiectul urmează a fi expertizat de către Ministerul Justiției.
11. Constatările altor expertize
Proiectul nu necesită alte expertize.

/Ministru

Anatolie TOPALĂ

Ex. Marcel Marin
 Tel.: (022) 820-850
 E-mail: marcel.marin@mec.gov.md

**Ministerul Educației și Cercetării
al Republicii Moldova**

MD-2033, mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, 1
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

**Ministry of Education and Research of
the Republic of Moldova**

MD-2033, Chișinău, 1, Piața Marii Adunări Naționale
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

Nr. 06/1-07/334 din 19.01.2023

Cancelaria de Stat

Prin prezenta, Ministerul Educației și Cercetării remite în adresa Cancelariei de Stat cererea de înregistrare a proiectului de act normativ, pentru a fi prezentat în cadrul ședinței secretarilor generali ai ministerelor.

Nr./ crt.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Categoria și denumirea proiectului	Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Strategiei de dezvoltare a sectorului de tineret „Tineret 2030” și a Programului de implementare pentru anii 2023-2026 a Strategiei de dezvoltare a sectorului de tineret „Tineret 2030”
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Ministerul Educației și Cercetării
3.	Justificarea depunerii cererii	Proiectul de act normativ a fost elaborat în temeiul art.9, alin. (2), lit. a) din Legea nr.215/2016 cu privire la tineret, precum și în scopul executării acțiunii 18.1.1, cap. XVIII din Programul de Acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2022 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 235/2021
4.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară	Cancelaria de Stat Ministerul Justiției Ministerul Finanțelor Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Economiei Ministerul Sănătății Ministerul Apărării Ministerul Afacerilor Interne Congresul Autorităților Locale Centrul Național Anticorupție

5.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor	10 zile lucrătoare
6.	Numele, prenumele, funcția persoanei responsabile de promovarea proiectului	Marcel Marin, șef direcție tineret Tel. (022) 820-850 e-mail: marcel.marin@mec.gov.md
7.	Anexe	1. Proiectul Hotărârii Guvernului (53 file); 2. Nota informativă (6 file).
8.	Data și ora depunerii cererii	
9.	Semnătura	

/ **Ministru**

Anatolie TOPALĂ

Ex. Marcel Marin
Tel.: (022) 820-850
e-mail: marcel.marin@mec.gov.md

